

ความรู้และพฤติกรรมของผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจเนอเรชั่นแซตในการจัดการขยะพลาสติก
ตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

โดย
นางสาวกัญญาณัฐ หมั่นชำนาญ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน แผนก 1 แบบวิชาการ แบบ ก 2

สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2567

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

ความรู้และพฤติกรรมของผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มजेเนอเรชั่นแซด
ในการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน แผนก 1 แบบวิชาการ แบบ ก 2
สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน
มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2567
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

THE KNOWLEDGE AND BEHAVIOR OF GENERATION Z CONSUMERS IN
BEVERAGE CONSUMPTION TOWARDS PLASTIC WASTE MANAGEMENT
IN ACCORDANCE WITH THE CIRCULAR ECONOMY CONCEPT

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Arts PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT
Department of PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT
Academic Year 2024
Copyright of Silpakorn University

หัวข้อ ความรู้และพฤติกรรมของผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มजेเนอเรชั่นแซด
ในการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน
โดย นางสาวกัญญาณัฐ หมั่นชำนาญ
สาขาวิชา การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน แผนก 1 แบบวิชาการ แบบ ก 2
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สวรรยา ธรรมอภิพล

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

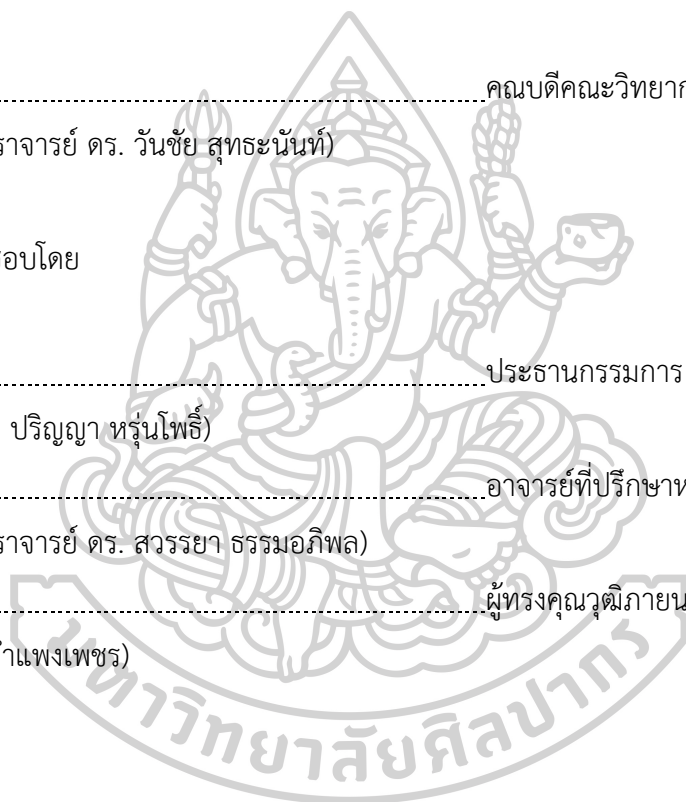
..... คณบดีคณะวิทยาการจัดการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วันชัย สุทธะนันท์)

พิจารณาเห็นชอบโดย

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. ปริญญา หรุ่นไพ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สวรรยา ธรรมอภิพล)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(ดร. มรกต กำแพงเพชร)

671220048 : การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน แผน 1 แบบวิชาการ แบบ ก 2

คำสำคัญ : ความรู้, พฤติกรรม, การจัดการขยะพลาสติก, แนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน, เจเนอเรชันแซต
นางสาว กัญญาณัฐ หมั่นชำนาญ: ความรู้และพฤติกรรมของผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่ม
เจเนอเรชันแซตในการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน อาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์หลัก : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สวรรยา ธรรมอภิพล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับความรู้ของผู้บริโภคเครื่องดื่ม
กลุ่มเจเนอเรชันแซตในการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน 2) เพื่อศึกษา
พฤติกรรมของผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจเนอเรชันแซตในการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจ
หมุนเวียน และ 3) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับพฤติกรรมในการจัดการขยะพลาสติก
ตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนของผู้บริโภคกลุ่มเจเนอเรชันแซต เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ
กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคือผู้บริโภคเจเนอเรชันแซตซึ่งมีอายุระหว่าง 13 - 28 ปี และอาศัยอยู่
ในจังหวัดเพชรบุรี คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างกรณีไม่ทราบค่าตามสูตรของ Cochran ได้เท่ากับ
จำนวน 385 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ
ได้ค่า IOC มากกว่า 0.50 ทุกข้อ ค่าความเชื่อมั่นด้านความรู้โดยใช้ KR20 เท่ากับ .74 ค่าอัลฟ่าครอนบาค
ด้านพฤติกรรมการปฏิบัติเท่ากับ .94 และวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนาค่าร้อยละ ค่าแจกแจง
ความถี่ ค่าเฉลี่ยและสถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สันเพื่อประเมินความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 21-24 ปี
ระดับการศึกษาปริญญาตรี เป็นนักศึกษา รายได้เฉลี่ย 8,001-13,000 บาทต่อเดือน และใช้บริการ
ร้านเครื่องดื่มประมาณ 3-4 ครั้งต่อสัปดาห์ ระดับความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติกส่วนใหญ่
อยู่ในระดับสูง พฤติกรรมการจัดการขยะพลาสติกแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน ในภาพรวมอยู่ใน
ระดับมาก โดยพฤติกรรมในการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ
การลดการใช้ (Reduce) และการนำกลับมาใช้ซ้ำ (Reuse) ตามลำดับ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการ
ขยะพลาสติกมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับพฤติกรรมการจัดการขยะพลาสติก โดยมี
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันเท่ากับ $r = 0.44$ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p = 0.02$)

671220048 : Major PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT

Keyword : KNOWLEDGE, BEHAVIOR, PLASTIC WASTE MANAGEMENT, CIRCULAR ECONOMY, GENERATION Z

MISS Kanyanat MAUNCHAMNAN : THE KNOWLEDGE AND BEHAVIOR OF GENERATION Z CONSUMERS IN BEVERAGE CONSUMPTION TOWARDS PLASTIC WASTE MANAGEMENT IN ACCORDANCE WITH THE CIRCULAR ECONOMY CONCEPT Thesis advisor : Assistant Professor Sawanya Thammaapipon, Ph.D.

This quantitative research aimed to investigate the knowledge and behavior of Generation Z beverage consumers regarding plastic waste management based on the circular economy concept. The study had 3 main objectives 1) to assess the level of knowledge; 2) to examine waste management behavior; and 3) to analyze the relationship between knowledge and behavior. The sample included 385 participants aged 13–28 years living in Phetchaburi Province, calculated using Cochran's formula for an unknown population. A questionnaire was used for data collection, with IOC values above 0.50 for all items. The knowledge section's reliability (KR-20) was .74, and the behavior section's reliability (Cronbach's alpha) was .94. Data were analyzed using descriptive statistics and Pearson's correlation coefficient.

The results revealed that most respondents were female, aged 21–24 years, held a bachelor's degree, were students, earned a monthly income of 8,001–13,000 baht, and visited beverage shops 3–4 times per week. Participants demonstrated a high level of knowledge and exhibited high levels of plastic waste management behavior. Among the 3Rs, recycling behavior scored highest, followed by reducing and reusing. A moderately positive correlation between knowledge and behavior was found ($r = 0.44$, $p = 0.02$), indicating that higher knowledge levels are associated with more sustainable waste management practices among Generation Z consumers.

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์ของบุคคลหลายท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณยา ธรรมอภิพล อาจารย์ที่ปรึกษาหลักที่ได้ให้ความรู้ คำแนะนำ ตรวจสอบ และแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่ในทุกขั้นตอน เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ที่สุด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ปริญญา หรฺนุโพธิ์ ประธานกรรมการ และ อาจารย์ ดร.มรกต กำแพงเพชร ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่กรุณาสละเวลาให้คำปรึกษา ให้ความรู้ทางวิชาการ และ ประสบการณ์ทางการศึกษาต่างๆ อันเป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ ลุล่วงไปได้ด้วยดี รวมถึงคณาจารย์ประจำหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ ภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ในความกรุณาเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ครอบครัวหมื่นชำนาญ คุณพ่อ คุณแม่ และญาติพี่น้อง ที่เป็นกำลังใจที่สำคัญ คอยสนับสนุน และให้ความช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อ หน่วยงาน องค์กรในการนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ และเป็นประโยชน์ต่อบุคคลที่สนใจ ในการพัฒนาเชิงวิชาการ และหากมีข้อผิดพลาดประการใดผู้วิจัยขออภัยไว้ ณ ที่นี้

กัญญาณัฐ หมื่นชำนาญ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	6
1. ความรู้เกี่ยวกับเจเนอเรชันแซต.....	7
1.1 ความหมายของเจเนอเรชันแซต.....	7
1.2 ลักษณะของเจเนอเรชันแซต.....	7
2. ความรู้เกี่ยวกับขยะพลาสติกจากบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่ม.....	9
2.1 สถานการณ์ขยะพลาสติกในประเทศไทย.....	9
2.2 ลักษณะของขยะพลาสติกจากบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่ม.....	10
2.3 ผลกระทบจากขยะพลาสติก.....	12

3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้.....	13
3.1 ความหมายของความรู้.....	13
3.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้.....	14
3.3 วิธีการและเครื่องมือการวัดความรู้.....	16
4. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค.....	18
4.1 ความหมายของพฤติกรรมผู้บริโภค.....	18
4.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค.....	19
4.3 วิธีการและเครื่องมือการวัดพฤติกรรมผู้บริโภค.....	21
5. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการขยะตามแนวทางเศรษฐกิจหมุนเวียน.....	22
5.1 ความหมายเศรษฐกิจหมุนเวียน.....	22
5.2 แนวคิดและหลักการจัดการขยะตามแนวทางเศรษฐกิจหมุนเวียน.....	23
6. บริบทพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี.....	24
6.1 ลักษณะทางภูมิศาสตร์.....	24
6.2 แผนที่แสดงที่ตั้งและอาณาเขต.....	24
6.3 ลักษณะการแบ่งเขตการปกครอง.....	24
6.4 ประชากร.....	25
6.5 สังคมและวัฒนธรรม.....	25
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	26
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	31
1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	31
1.1 ประชากร.....	31
1.2 กลุ่มตัวอย่าง.....	31
1.3 การสุ่มตัวอย่าง.....	32
2. เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	32

2.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ	33
2.3 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	33
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	34
3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ	34
3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ	34
4. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
5. การพิทักษ์สิทธิ์ผู้ให้ข้อมูลและบทบาทผู้วิจัย	36
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	37
ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาระดับความรู้ของผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจเนอเรชันแซตเกี่ยวกับการจัดการ ขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน	40
ส่วนที่ 3 ผลการศึกษาพฤติกรรมของผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจเนอเรชันแซตในการจัดการขยะ พลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน	43
ส่วนที่ 4 ผลการศึกษความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับพฤติกรรมในการจัดการขยะพลาสติกตาม แนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนของผู้บริโภคกลุ่มเจเนอเรชันแซต	49
ส่วนที่ 5 ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิด เศรษฐกิจหมุนเวียน	50
บทที่ 5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะการวิจัย.....	52
สรุปผลการวิจัย.....	52
อภิปรายผลการวิจัย.....	54
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	57
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	57
รายการอ้างอิง	58
ภาคผนวก.....	62
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	63

ภาคผนวก ข หนังสือขอเชิญเป็นผู้ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัยของผู้เชี่ยวชาญ.....	69
ภาคผนวก ค หนังสือทดลองเครื่องมือวิจัย.....	73
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	75
ประวัติผู้เขียน.....	77

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	38
ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ).....	39
ตารางที่ 3 ระดับความรู้ของผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจเนอเรชันแซตเกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน.....	40
ตารางที่ 4 ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน	41
ตารางที่ 5 พฤติกรรมในการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน.....	43
ตารางที่ 6 พฤติกรรมของผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจเนอเรชันแซตในการลดการใช้ (Reduce)	44
ตารางที่ 7 พฤติกรรมของผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจเนอเรชันแซตในการนำกลับมาใช้ซ้ำ (Reuse) (ต่อ)	47
ตารางที่ 8 พฤติกรรมของผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจเนอเรชันแซตในการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)	48
ตารางที่ 9 แสดงค่าสัมพัทธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (r) ระหว่างความรู้กับพฤติกรรมการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนของผู้บริโภคกลุ่มเจเนอเรชันแซต.....	49

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย	5
ภาพที่ 2 อาณาเขตที่ตั้งของจังหวัดเพชรบุรี.....	24

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ผู้บริโภครุ่นเจนเนอเรชันแซด (Generation Z) ซึ่งหมายถึงบุคคลที่เกิดระหว่างปี พ.ศ. 2540 ถึง พ.ศ. 2555 หรือมีอายุระหว่าง 13–28 ปี ในปี พ.ศ. 2568 เป็นกลุ่มประชากรที่มีขนาดใหญ่และมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนตลาดหลายอุตสาหกรรม รวมถึงตลาดเครื่องดื่ม โดยเฉพาะเครื่องดื่มพร้อมดื่ม (Ready-to-Drink Beverages) เนื่องจากกลุ่มนี้อยู่ในช่วงวัยเรียนและวัยทำงาน มีไลฟ์สไตล์ที่เน้นความสะดวกสบาย ความคล่องตัว และการตอบสนองต่อความเร่งรีบในชีวิตประจำวัน จึงมักเลือกเครื่องดื่มที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายและสะดวก เช่น กาแฟ ชา น้ำผลไม้ และน้ำอัดลม ซึ่งมักมีบรรจุภัณฑ์พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้งที่ตอบโจทย์การใช้ชีวิตแบบเร่งรีบของกลุ่มนี้ (กรุงศรีกูรู, 2564) พฤติกรรมของผู้บริโภครุ่นเจนเนอเรชันแซดมีแนวโน้มให้ความสำคัญกับการเลือกซื้อเครื่องดื่มตามภาพลักษณ์ของสินค้าและบรรจุภัณฑ์เป็นอย่างมาก โดยนิยมเลือกซื้อเครื่องดื่มที่มีบรรจุภัณฑ์ดีไซน์สวยงาม โดดเด่น มีเอกลักษณ์ เพื่อใช้ในการถ่ายภาพและแชร์ลงในสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เช่น Instagram, Facebook หรือ TikTok นอกจากนี้ ฟังก์ชันการใช้งานของบรรจุภัณฑ์ยังมีผลต่อการตัดสินใจซื้อ เช่น ความสะดวกในการพกพา ความง่ายในการถือดื่ม และการเก็บรักษาได้ดี ซึ่งสะท้อนถึงความต้องการในเรื่องความสะดวกสบายเป็นสำคัญ (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, 2566)

อย่างไรก็ตาม บรรจุภัณฑ์ที่ตอบโจทย์ความต้องการเหล่านี้ส่วนใหญ่ผลิตจากพลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง (Single-use Plastics) เช่น ขวดพลาสติก PET แก้วพลาสติก PP หลอดพลาสติก และถุงพลาสติกชนิดบาง ซึ่งแม้จะมีราคาถูก น้ำหนักเบา และใช้งานสะดวก แต่ก่อให้เกิดปริมาณขยะพลาสติกจำนวนมหาศาล โดยมีการประมาณการว่า การบริโภคเครื่องดื่มหนึ่งแก้วจะก่อให้เกิดขยะพลาสติกอย่างน้อย 3-4 ชิ้น ได้แก่ แก้ว ฝา หลอด และถุงใส่แก้ว และในบางกรณียังรวมถึงพลาสติกหุ้มหลอดหรือหุ้มฝาก็ด้วย

จากข้อมูลรายงานสถานการณ์ขยะมูลฝอยประเทศไทย ปี 2566 โดยกรมควบคุมมลพิษ (2567) พบว่า ประเทศไทยมีปริมาณขยะพลาสติกกว่า 2.24 ล้านตันต่อปี โดยร้อยละ 70 เป็นพลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง ซึ่งส่วนใหญ่ถูกทิ้งโดยไม่ได้มีการคัดแยกหรือนำกลับมารีไซเคิลอย่างถูกวิธี ขยะพลาสติกเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในหลายมิติ ได้แก่ การปนเปื้อนในแหล่งน้ำและทะเล การย่อยสลายเป็นไมโครพลาสติก (Microplastics) ที่เข้าสู่ห่วงโซ่อาหาร รวมถึงการสะสมของสารพิษในสิ่งมีชีวิตและมนุษย์ ซึ่งเป็นภัยคุกคามที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพในระยะยาว (กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, 2566)

นอกจากนี้ ขยะพลาสติกที่ไม่สามารถกำจัดอย่างถูกวิธียังเป็นปัญหาที่เพิ่มภาระให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการขยะ ทั้งในด้านต้นทุนงบประมาณที่สูงขึ้น เนื่องจากต้องใช้ทรัพยากรมากมายในการจัดการกับขยะพลาสติกที่มีจำนวนมหาศาล การจัดหาสถานที่ในการกำจัดขยะที่มีความปลอดภัยและมีประสิทธิภาพยังเป็นเรื่องที่ทำหาย โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีขยะพลาสติกสูงในระบบนิเวศชายฝั่งและแหล่งน้ำจืดที่มีความสำคัญต่อความสมดุลของธรรมชาติ การฟื้นฟูสภาพแวดล้อมที่ได้รับผลกระทบจากการปนเปื้อนพลาสติกยังต้องใช้เวลาและทรัพยากรทางการเงินจำนวนมาก อีกทั้งยังมีผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน เนื่องจากพลาสติกที่ไม่สามารถย่อยสลายได้มีโอกาสเข้าสู่ห่วงโซ่อาหารผ่านการปนเปื้อนในแหล่งน้ำและดิน ซึ่งส่งผลให้เกิดการสะสมของสารพิษและไมโครพลาสติกในสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ โดยเฉพาะในระบบนิเวศชายฝั่งและทะเลที่เป็นแหล่งอาหารของมนุษย์และสัตว์น้ำ (กรมควบคุมมลพิษ, 2567)

ปัจจุบัน ภาครัฐของไทยได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวและดำเนินการผลักดันนโยบายการลดใช้พลาสติกตามแนวทางเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) ซึ่งมุ่งเน้นการลดการใช้พลาสติกตั้งแต่ต้นทาง การส่งเสริมการใช้บรรจุภัณฑ์ที่สามารถนำกลับมาใช้ซ้ำได้ การออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อการรีไซเคิล และการสร้างระบบจัดเก็บแยกขยะที่มีประสิทธิภาพ โดยมีกรอบแนวทางชัดเจนใน Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. 2561–2573 (กรมควบคุมมลพิษ, 2566)

แม้ว่ากลุ่มผู้บริโภคเจเนอเรชันแซตจะเป็นกลุ่มที่รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมได้อย่างรวดเร็วและมีแนวโน้มให้ความสนใจประเด็นเรื่องความยั่งยืน แต่จากการสำรวจหลายชิ้นในประเทศยังพบว่า พฤติกรรมที่แสดงออกจริงยังมีความแตกต่างจากความรู้และความตั้งใจที่มีอยู่ กล่าวคือ กลุ่มนี้แม้จะมีความตระหนักถึงปัญหาขยะพลาสติก แต่ความสะดวกสบาย ความสวยงามของผลิตภัณฑ์ และราคายังคงเป็นปัจจัยหลักในการเลือกซื้อสินค้า และยังมีพฤติกรรมการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้งอย่างต่อเนื่อง (สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย, 2566)

งานวิจัยของ Smith และคณะ (2020) ศึกษาพฤติกรรมการบริโภคและทัศนคติด้านสิ่งแวดล้อมของกลุ่มเจเนอเรชันแซตในหลายประเทศทั่วโลก พบว่า แม้ผู้บริโภคกลุ่มนี้จะมีระดับความรู้และความตระหนักด้านผลกระทบของขยะพลาสติกในระดับสูง โดยเฉพาะในประเด็นเรื่องมลพิษทางทะเล การลดการใช้ทรัพยากร และภาวะโลกร้อน แต่พฤติกรรมการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์กลับไม่ได้สอดคล้องกับความรู้หรือค่านิยมด้านสิ่งแวดล้อมที่ตนเองเชื่อมั่น โดยกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากยังคงให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านความสะดวกในการใช้งาน รูปลักษณ์ที่สวยงามของบรรจุภัณฑ์ และราคา มากกว่าผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง (Smith et al., 2020)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นในการศึกษาความรู้และพฤติกรรมของผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจเนอเรชันแซดในการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการสนับสนุนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดแนวทางการให้ความรู้ ความเข้าใจ และการส่งเสริมพฤติกรรมผู้บริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในกลุ่มผู้บริโภค Gen Z ซึ่งจะช่วยลดปัญหาขยะพลาสติกในระยะยาวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ของผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจเนอเรชันแซดในการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจเนอเรชันแซดในการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน
3. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับพฤติกรรมในการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนของผู้บริโภคกลุ่มเจเนอเรชันแซด

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา 1) ระดับความรู้ของผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจเนอเรชันแซดในการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน โดยวัดความเข้าใจในหลักการ Reduce, Reuse และ Recycle 2) พฤติกรรมของผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจเนอเรชันแซดในการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับการลดการใช้ การนำกลับมาใช้ซ้ำ และการนำกลับมาใช้ใหม่ 3) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับพฤติกรรมในการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนของผู้บริโภคกลุ่มเจเนอเรชันแซด เพื่อศึกษาว่าระดับความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติกมีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนหรือไม่ และในระดับใด และ 4) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจะเป็นผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจเนอเรชันแซด (Gen Z) อายุระหว่าง 13-28 ปี ในจังหวัดเพชรบุรี โดยกลุ่มตัวอย่างจะถูกเลือกจากผู้ที่มีพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มในชีวิตประจำวัน เช่น กาแฟ ชา น้ำผลไม้ และเครื่องดื่มอื่นๆ ที่มีการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง คำนวณกรณีไม่ทราบค่าได้เท่ากับ 385 คน

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

ขอบเขตด้านพื้นที่ในการวิจัยนี้จะมุ่งเน้นไปที่จังหวัดเพชรบุรี โดยศึกษาพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มของผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่นแซด (Gen Z) อาศัยในพื้นที่นี้ การเก็บข้อมูลจะมุ่งเน้นไปที่สถานที่ที่มีการบริโภคเครื่องดื่ม เช่น ร้านกาแฟ ร้านอาหาร หรือสถานที่อื่นๆ ที่มีการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง ซึ่งช่วยสะท้อนความรู้และพฤติกรรมของผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจนเอเรชั่นแซดในจังหวัดเพชรบุรีในการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ดำเนินการศึกษาตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ.2567 ถึงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2568 โดยเก็บแบบสอบถามในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2568 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 8 เดือน

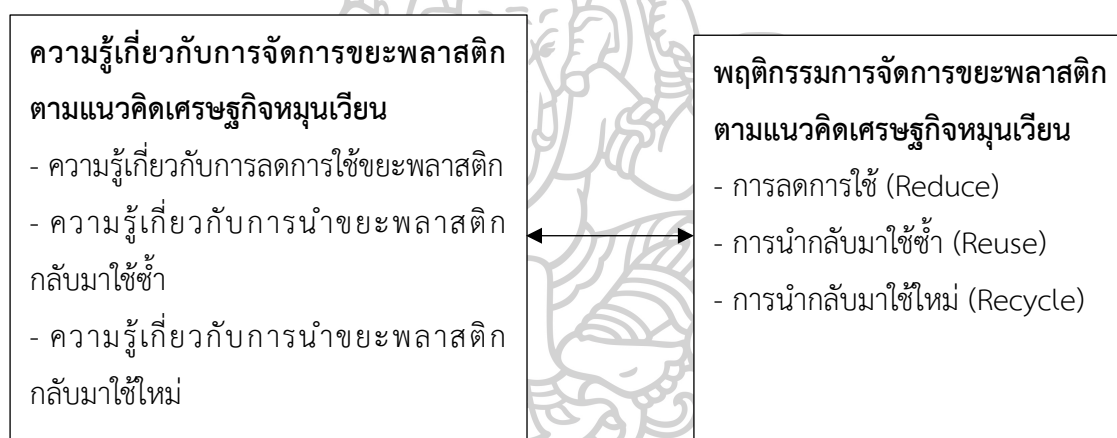
นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจนเอเรชั่นแซด หมายถึง ผู้บริโภคเครื่องดื่มที่มีพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มในชีวิตประจำวัน เช่น กาแฟ ชา น้ำผลไม้ และเครื่องดื่มประเภทอื่นๆ ที่มีการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง (single-use plastic) เช่น แก้วพลาสติก หลอดพลาสติก ฝาพลาสติกและถุงพลาสติก และมีอายุ 13-28 ปี
2. ขยะพลาสติก หมายถึง ขยะที่เกิดจากการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกประเภทต่าง ๆ ที่ใช้ในการบรรจุเครื่องดื่ม เช่น หลอดพลาสติก แก้วพลาสติก ฝาพลาสติก และถุงพลาสติกที่ใช้แล้วทิ้ง ซึ่งกลายเป็นปัญหาสำคัญในด้านการจัดการขยะและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
3. การจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน หมายถึง การดำเนินการจัดการขยะพลาสติกโดยใช้หลักการ 3Rs ได้แก่ ลดการใช้ (Reduce) การลดการใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง เพื่อลดปริมาณขยะพลาสติก การใช้ซ้ำ (Reuse) การนำพลาสติกที่ยังใช้งานได้มาใช้ใหม่ เช่น การใช้แก้วพลาสติกซ้ำ และการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) การแปรรูปหรือรีไซเคิลพลาสติกเพื่อทำผลิตภัณฑ์ใหม่ ลดการสะสมของขยะพลาสติกในธรรมชาติ
4. ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติก หมายถึง ความเข้าใจของผู้บริโภคเครื่องดื่มเกี่ยวกับผลกระทบของขยะพลาสติก วิธีการจัดการที่เหมาะสม และแนวทางการลดปริมาณขยะตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน ซึ่งวัดจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
5. พฤติกรรมการจัดการขยะพลาสติก หมายถึง การกระทำของผู้บริโภคเครื่องดื่มที่สะท้อนถึงการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะพลาสติก เช่น การปฏิเสธถุงพลาสติก การพกแก้วส่วนตัว และการแยกขยะก่อนทิ้ง ซึ่งวัดจากแบบสอบถามในส่วนพฤติกรรม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงความรู้ของผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจเนอเรชันแซดเกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน
2. ทราบถึงพฤติกรรมของผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจเนอเรชันแซดในการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน
3. ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดแนวทางการให้ความรู้ความเข้าใจและส่งเสริมพฤติกรรมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมให้กลุ่มผู้บริโภค Gen Z และช่วยลดปัญหาขยะพลาสติกในระยะยาว

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ความรู้และพฤติกรรมของผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจเนอเรชั่นแซดในการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมจากแหล่งข้อมูลที่เป็นหนังสือ ตำรา บทความวิชาการ และรายงานการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา โดยแบ่งหัวข้อได้ดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับเจเนอเรชั่นแซด
  - 1.1 ความหมายของเจเนอเรชั่น
  - 1.2 ลักษณะของเจเนอเรชั่น
2. ความรู้เกี่ยวกับขยะพลาสติกจากบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่ม
  - 2.1 สถานการณ์ขยะพลาสติกในประเทศไทย
  - 2.2 ลักษณะของขยะพลาสติกจากบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่ม
  - 2.3 ผลกระทบจากขยะพลาสติก
3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้
  - 3.1 ความหมายของความรู้
  - 3.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้
  - 3.3 วิธีการและเครื่องมือการวัดความรู้
4. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค
  - 4.1 ความหมายของพฤติกรรมผู้บริโภค
  - 4.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค
  - 4.3 วิธีการและเครื่องมือการวัดพฤติกรรมผู้บริโภค
5. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการขยะตามแนวทางเศรษฐกิจหมุนเวียน
  - 5.1 ความหมายเศรษฐกิจหมุนเวียน
  - 5.2 แนวคิดและหลักการจัดการขยะตามแนวทางเศรษฐกิจหมุนเวียน
6. บริบทพื้นที่ศึกษาจังหวัดเพชรบุรี
  - 6.1 ลักษณะทางภูมิศาสตร์
  - 6.2 แผนที่แสดงที่ตั้งและอาณาเขต
  - 6.3 ลักษณะการแบ่งเขตการปกครอง
  - 6.4 ประชากร
  - 6.5 สังคมและวัฒนธรรม

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความรู้เกี่ยวกับเจนเนอเรชันแซต

1.1 ความหมายของเจนเนอเรชันแซต

เจนเนอเรชัน (Generation) หมายถึง กลุ่มบุคคลที่เกิดและเติบโตในช่วงระยะเวลาเดียวกัน มีประสบการณ์ร่วมกันในด้านสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการใช้ชีวิต ค่านิยม ทศนคติ และพฤติกรรม (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2562)

เจนเนอเรชันแซต (Generation Z) หรือที่เรียกกันสั้น ๆ ว่า Gen Z เป็นกลุ่มประชากรที่เกิดในช่วงปี พ.ศ. 2538–2555 (ณัฐพร ตั้งจิตสำราญสุข, 2565) หรือบางแหล่งกำหนดช่วงกว้างกว่านั้นที่ปี พ.ศ. 2540–2555 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2563) ซึ่งเป็นรุ่นถัดจากเจนเนอเรชันวาย (Generation Y หรือ Millennials)

เจนเนอเรชันแซตเติบโตมาในโลกที่เทคโนโลยีดิจิทัล อินเทอร์เน็ต และสมาร์ทโฟน เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันตั้งแต่เด็ก พวกเขาจึงมีทักษะทางเทคโนโลยีสูง สามารถรับมือกับข้อมูลจำนวนมากจากหลากหลายแหล่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความคาดหวังต่อการเปลี่ยนแปลงในเชิงสังคมและสิ่งแวดล้อมมากกว่าคนรุ่นก่อน (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล, 2564)

ตามรายงานของ Deloitte Thailand (2564) พบว่า กลุ่มประชากรในช่วงเจนเนอเรชันแซต (Generation Z) มีแนวโน้มให้ความสำคัญกับประเด็นด้าน ความยั่งยืน (Sustainability), ความหลากหลาย (Diversity) และ ความเท่าเทียม (Equity) มากกว่าการมุ่งเน้นเฉพาะตัวชีวิตทางเศรษฐกิจ เช่น รายได้หรือการเติบโตทางการเงินเพียงอย่างเดียว ลักษณะดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงเชิงค่านิยมที่ชัดเจนในกลุ่มประชากรรุ่นใหม่ ซึ่งให้ความสำคัญกับผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปกับการดำรงชีวิตประจำวันและการตัดสินใจในการบริโภค

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ความหมายของเจนเนอเรชันแซต หมายถึง กลุ่มประชากรที่มีช่วงปีเกิดระหว่าง พ.ศ. 2538 ถึง พ.ศ. 2555 ซึ่งมีลักษณะเฉพาะทางด้านความเชี่ยวชาญในเทคโนโลยีดิจิทัล การตระหนักรู้ในปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อม และมีความพร้อมในการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนแนวทางการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ลักษณะของเจนเนอเรชันแซต

กลุ่มประชากรที่เรียกว่า เจนเนอเรชันแซต (Generation Z) เป็นเจนเนอเรชันที่เติบโตท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งในด้านเทคโนโลยี สังคม และเศรษฐกิจ โดยมีลักษณะเฉพาะที่โดดเด่น ดังนี้

1) Gen Z เป็นกลุ่มแรกที่เกิดกำเนิดขึ้นในโลกที่อินเทอร์เน็ต ความเร็วสูง สมาร์ทโฟน และโซเชียลมีเดียมีบทบาทสำคัญต่อการใช้ชีวิต พวกเขาจึงมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เพื่อค้นคว้าข้อมูล สื่อสาร และทำงานได้อย่างคล่องแคล่ว (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล, 2564) เช่น เจเนอเรชันแซตมีแนวโน้มใช้แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย เช่น Instagram, TikTok และ YouTube เพื่อเรียนรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม เช่น การลดใช้พลาสติก และการรีไซเคิลขยะ

2) ผลสำรวจของ Deloitte Thailand (2564) พบว่า 77% ของ Gen Z ในประเทศไทย มีความกังวลเกี่ยวกับสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม และมองว่าพฤติกรรมของตนเอง เช่น การลดขยะพลาสติก หรือการเลือกบริโภคสินค้าที่ผลิตจากเศรษฐกิจหมุนเวียน เป็นวิธีการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา เช่น กลุ่ม Gen Z มีแนวโน้มพกแก้วส่วนตัว เพื่อลดการใช้แก้วพลาสติกแบบครั้งเดียวทิ้งเมื่อซื้อเครื่องดื่ม

3) Gen Z ยอมรับความแตกต่างทางเพศ วัฒนธรรม และเชื้อชาติอย่างกว้างขวาง (สสส., 2562) พวกเขาให้คุณค่าในความยุติธรรมและความเท่าเทียมทางสังคม ส่งผลให้เปิดรับนวัตกรรมและแนวคิดใหม่ ๆ เช่น แนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน หรือการเปลี่ยนจากการบริโภคแบบใช้แล้วทิ้ง ไปสู่การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

4) เจเนอเรชันแซตมีแนวโน้มมองหาความหมายในชีวิตและการทำงาน (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2562) พวกเขาสนใจมากกว่าแค่การแสวงหาความมั่นคงทางการเงิน แต่คำนึงถึงความสมดุลในชีวิต และผลกระทบต่อโลก เช่น การเลือกสนับสนุนแบรนด์ที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ร้านกาแฟที่ลดการใช้พลาสติก

5) Gen Z มีแนวโน้มพิจารณาผลกระทบของการบริโภคต่อสิ่งแวดล้อม และชุมชน (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล, 2564) พวกเขาเลือกซื้อสินค้าโดยพิจารณาจากความโปร่งใสของกระบวนการผลิต การลดใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และการสนับสนุนกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม เช่น เลือกซื้อเครื่องดื่มจากร้านที่ใช้หลอดกระดาษแทนหลอดพลาสติก หรือบรรจุภัณฑ์ที่สามารถย่อยสลายได้

6) Gen Z มีความสามารถในการเรียนรู้เรื่องใหม่ ๆ อย่างรวดเร็วผ่านสื่อออนไลน์ และสามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงในสังคมและเศรษฐกิจได้อย่างดี (ณัฐพร ตั้งจิตสำราญสุข, 2565) ส่งผลให้สามารถเข้าใจแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนและนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า เจเนอเรชันแซตมีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความจำเป็นในการขับเคลื่อนสังคมไปสู่ความยั่งยืน โดยเฉพาะในประเด็นการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน อันเป็นเป้าหมายสำคัญของการวิจัยครั้งนี้

2. ความรู้เกี่ยวกับขยะพลาสติกจากบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่ม

2.1 สถานการณ์ขยะพลาสติกในประเทศไทย

ปัญหาขยะพลาสติกได้กลายเป็นประเด็นสำคัญทั้งในระดับประเทศและระดับโลก โดยเฉพาะประเทศไทยซึ่งได้รับการจัดอันดับให้เป็นหนึ่งในประเทศที่มีการทิ้งขยะพลาสติกลงทะเลมากที่สุดในโลก (กรมควบคุมมลพิษ, 2566) ขยะพลาสติกก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศทางทะเล และส่งผลกระทบต่อสุขภาพของมนุษย์ในระยะยาว

1) ปริมาณขยะพลาสติกในประเทศไทย

ข้อมูลจาก กรมควบคุมมลพิษ (2566) ระบุว่า ประเทศไทยมีปริมาณขยะมูลฝอยทั้งหมดประมาณ 25.37 ล้านตันต่อปี ซึ่งในจำนวนนี้เป็น ขยะพลาสติกประมาณ 2 ล้านตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 8 ของขยะมูลฝอยทั้งหมด โดยในจำนวนขยะพลาสติกดังกล่าว มีเพียงประมาณ 25% เท่านั้นที่เข้าสู่กระบวนการรีไซเคิล ส่วนที่เหลืออีกกว่า 1.5 ล้านตัน กลายเป็นขยะที่สะสมในสิ่งแวดล้อม ทั้งในแหล่งน้ำ ทะเล และแหล่งชุมชน

นอกจากนี้ ผลการสำรวจจาก ศูนย์วิจัยกสิกรไทย (2564) ยังพบว่า ประเทศไทยมีการใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง (Single-use Plastics) สูงมาก เช่น ถุงพลาสติกบรรจุสินค้า แก้วน้ำพลาสติก หลอดพลาสติก และกล่องโฟม โดยคาดว่าคนไทยใช้ถุงพลาสติกประมาณ 45,000 ล้านใบต่อปี และใช้แก้วพลาสติกประมาณ 4,500 ล้านใบต่อปี

2) นโยบายการจัดการขยะพลาสติก

Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. 2561–2573 (กรมควบคุมมลพิษ, 2562) มีเป้าหมายสำคัญในการลดและเลิกใช้พลาสติกที่ไม่จำเป็น รวมถึงส่งเสริมการจัดการขยะพลาสติกอย่างยั่งยืนตามหลักเศรษฐกิจหมุนเวียน โดยกำหนดให้เลิกใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียว บางประเภทภายในปี พ.ศ. 2565 ได้แก่ ถุงพลาสติกหูหิ้วขนาดบาง กล่องโฟมบรรจุอาหาร แก้วพลาสติกแบบบาง และหลอดพลาสติก พร้อมทั้งตั้งเป้าหมายให้นำพลาสติกกลับมาใช้ประโยชน์ได้ 100% ภายในปี พ.ศ. 2570 ผ่านการรีไซเคิลหรือแปรรูปเป็นพลังงาน ทั้งนี้ นโยบายดังกล่าวยังส่งเสริมให้ภาคอุตสาหกรรมออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้สามารถรีไซเคิลได้ง่าย (Design for Recycling) และสนับสนุนการใช้พลาสติกชีวภาพ (Bioplastics) นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ระบบคัดแยกขยะต้นทาง การจัดตั้งจุดรับคืนบรรจุภัณฑ์ ตลอดจนการประชาสัมพันธ์และสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาชน ภายใต้หลักประชารัฐ เพื่อผลักดันให้การจัดการขยะพลาสติกสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนในระยะยาว

3) แม้ว่าประเทศไทยจะมีความพยายามในการลดการใช้พลาสติกและส่งเสริมการรีไซเคิลเพิ่มขึ้น แต่ยังคงเผชิญกับความท้าทายหลายประการที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการขยะอย่างยั่งยืน ได้แก่ การแยกขยะที่ต้นทางยังไม่ทั่วถึง เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับการแยกขยะอย่างถูกวิธี (ศูนย์วิจัยกิจการไทย, 2564) นอกจากนี้ ความสามารถในการรีไซเคิลยังมีข้อจำกัด เนื่องจากจำนวนโรงงานรีไซเคิลในประเทศไทยยังไม่เพียงพอ และเทคโนโลยีในการรีไซเคิลพลาสติกบางประเภทยังไม่รองรับอย่างเต็มที่ ขณะเดียวกัน พฤติกรรมการบริโภคพลาสติกของประชาชนยังอยู่ในระดับสูง แม้จะมีการรณรงค์ให้ลดใช้พลาสติก แต่ความสะดวกสบายยังคงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้บริโภคเลือกใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวเป็นจำนวนมาก

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การส่งเสริมแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติก และการบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน

2.2 ลักษณะของขยะพลาสติกจากบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่ม

การบริโภคเครื่องดื่มในประเทศไทยมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะเครื่องดื่มประเภทต่าง ๆ ที่มีบรรจุภัณฑ์พลาสติกซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาขยะพลาสติกที่เพิ่มขึ้นในประเทศ ขยะพลาสติกจากบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มไม่เพียงแต่ทำให้เกิดการสะสมของขยะในสิ่งแวดล้อม แต่ยังมีผลกระทบต่อจัดการขยะและกระบวนการรีไซเคิลในประเทศไทยอย่างมาก

1) ประเภทของขยะพลาสติกจากบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่ม

พลาสติกที่ใช้ในการบรรจุเครื่องดื่มส่วนใหญ่ประกอบไปด้วยวัสดุที่ไม่สามารถย่อยสลายได้ในธรรมชาติ ซึ่งแบ่งได้เป็นหลายประเภท เช่น

1.1) ขวดพลาสติก PET (Polyethylene Terephthalate) ขวดพลาสติก PET เป็นบรรจุภัณฑ์หลักที่ใช้สำหรับเครื่องดื่มประเภทน้ำดื่ม น้ำผลไม้ และเครื่องดื่มอัดลม ในประเทศไทย ขวด PET คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 80 ของการใช้พลาสติกทั้งหมดในกลุ่มเครื่องดื่ม (กรมควบคุมมลพิษ, 2566)

1.2) ถ้วยพลาสติกและฝาพลาสติก โดยเฉพาะในกลุ่มเครื่องดื่มเย็น เช่น ชานมไข่มุก และเครื่องดื่มเย็นต่าง ๆ ใช้ถ้วยพลาสติกชนิดต่าง ๆ ซึ่งมักจะมีฝาครอบพลาสติกบางประเภท เช่น PP (Polypropylene) หรือ PET ที่ใช้ในบรรจุภัณฑ์สำหรับเครื่องดื่มที่มีลักษณะเป็นถ้วย

1.3) หลอดพลาสติก แม้จะมีการรณรงค์ลดการใช้หลอดพลาสติก แต่ยังคงมีการใช้หลอดพลาสติกในหลายๆ เครื่องดื่ม โดยเฉพาะในร้านกาแฟและเครื่องดื่มประเภทที่ต้องการการดื่มผ่านหลอด

1.4) บรรจุภัณฑ์ประเภทอื่นๆ เช่น บรรจุภัณฑ์ที่ใช้สำหรับเครื่องดื่มบรรจุภัณฑ์ กระป๋องหรือบรรจุภัณฑ์สำหรับเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของอาหาร เช่น กระป๋องน้ำผลไม้หรือน้ำหวาน ซึ่งส่วนใหญ่จะทำจากอลูมิเนียมหรือวัสดุผสมพลาสติก

2) ปริมาณการใช้ขยะพลาสติกจากเครื่องดื่มในประเทศไทย

การใช้พลาสติกจากบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มในประเทศไทยมีปริมาณสูงและเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในกลุ่มเครื่องดื่มประเภทน้ำอัดลม น้ำผลไม้ และเครื่องดื่มเย็นตามคาเฟ่หรือร้านอาหาร (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2564) ข้อมูลจาก กรมควบคุมมลพิษ (2566) ระบุว่า

2.1) ขวด PET มีการใช้ขวด PET ประมาณ 2,000 ล้านขวด ต่อปี

2.2) ถ้วยพลาสติก ใช้ถ้วยพลาสติกมากกว่า 1,000 ล้านใบ ต่อปี

2.3) หลอดพลาสติก มีการใช้หลอดพลาสติกมากกว่า 300 ล้านหลอด ต่อปี

สัดส่วนของขยะพลาสติกที่เกิดจากบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มเหล่านี้มีผลต่อการสะสมของขยะในพื้นที่สาธารณะและเพิ่มปริมาณขยะที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้

3) การจัดการและการรีไซเคิลขยะพลาสติกจากบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่ม

แม้ว่าจะมีการพัฒนากระบวนการรีไซเคิลขยะพลาสติกในประเทศไทย แต่การจัดการขยะพลาสติกจากบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มยังคงเป็นเรื่องท้าทาย ขยะพลาสติกจากบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มมักจะต้องผ่านการคัดแยกและกระบวนการรีไซเคิลที่ซับซ้อน

3.1) กระบวนการรีไซเคิล บรรจุภัณฑ์พลาสติกจากเครื่องดื่มประเภท PET สามารถนำกลับมารีไซเคิลได้สูงถึง ร้อยละ 25 ของการใช้พลาสติกทั้งหมด (กรมควบคุมมลพิษ, 2566) ขณะที่ขยะพลาสติกประเภทอื่น ๆ เช่น หลอดพลาสติกและถ้วยพลาสติกยังคงมีปัญหาในการรีไซเคิลอย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากการปนเปื้อนและความหลากหลายของประเภทพลาสติก

3.2) นโยบายและมาตรการ รัฐบาลไทยได้ออกมาตรการเพื่อกระตุ้นการลดการใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง โดยการห้ามใช้พลาสติกบางประเภท เช่น ถ้วยพลาสติก หลอดพลาสติก และฝาพลาสติก ในห้างสรรพสินค้าและร้านสะดวกซื้อ (กรมควบคุมมลพิษ, 2562)

4) ทิศทางในอนาคตและการส่งเสริมเศรษฐกิจหมุนเวียน

การส่งเสริมแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนในประเทศไทย โดยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่สามารถรีไซเคิลได้ง่ายขึ้น หรือการพัฒนาเทคโนโลยีในการจัดการขยะพลาสติกให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จะช่วยลดผลกระทบจากขยะพลาสติกประเภทบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่ม และส่งเสริมการจัดการขยะอย่างยั่งยืนในอนาคต

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การบริโภคเครื่องดื่มในประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ปริมาณขยะพลาสติกจากบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ขยะเหล่านี้สร้างปัญหาต่อสิ่งแวดล้อม การจัดการขยะ และกระบวนการรีไซเคิลในประเทศ

2.3 ผลกระทบจากขยะพลาสติก

ปัญหาขยะพลาสติกเป็นหนึ่งในประเด็นสิ่งแวดล้อมสำคัญระดับโลกและในประเทศไทย เนื่องจากพลาสติกเป็นวัสดุที่มีอายุการย่อยสลายยาวนานหลายร้อยปี ทำให้เมื่อถูกทิ้งในสิ่งแวดล้อมแล้ว จะก่อให้เกิดผลกระทบในหลากหลายมิติ ทั้งต่อระบบนิเวศ เศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพของมนุษย์อย่างมีนัยสำคัญ

1) ขยะพลาสติกมีอัตราการสะสมสูงในแหล่งน้ำ แม่น้ำ ทะเล และพื้นที่ธรรมชาติ ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบโดยตรงต่อระบบนิเวศ ตัวอย่างเช่น

1.1) การปนเปื้อนของพลาสติกในทะเล จากรายงานของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (2566) พบว่า ขยะทะเลของประเทศไทยประมาณร้อยละ 80 เป็นพลาสติก เช่น ถุงพลาสติก ขวดน้ำ ฝาขวด และหลอดพลาสติก ซึ่งมีผลทำให้สัตว์ทะเล เช่น เต่า โลมา และนกทะเล บริโภคพลาสติกเข้าไปโดยไม่ตั้งใจ ส่งผลให้เกิดการอุดตันในระบบทางเดินอาหารและเสียชีวิตในที่สุด

1.2) การปนเปื้อนในดินและน้ำ ขยะพลาสติกที่ย่อยสลายเป็นไมโครพลาสติก (Microplastics) สามารถปนเปื้อนในดินและแหล่งน้ำ ส่งผลต่อคุณภาพน้ำและดิน และทำให้สารพิษสะสมในห่วงโซ่อาหาร (กรมควบคุมมลพิษ, 2566)

2) พลาสติกที่ตกค้างในธรรมชาติกลายเป็นภัยคุกคามสำคัญต่อสัตว์หลายชนิด โดย

2.1) สัตว์ทะเล เช่น เต่าทะเล ปลา และวาฬ มักเข้าใจผิดว่าขยะพลาสติกเป็นอาหาร นำไปสู่การกินพลาสติกเข้าไปและเสียชีวิตจากการอุดตันหรือติดเชื้อในระบบทางเดินอาหาร

2.2) สัตว์น้ำขนาดเล็ก เช่น แพลงก์ตอนยังสามารถสะสมไมโครพลาสติกในร่างกาย ซึ่งส่งผลกระทบต่อห่วงโซ่อาหารทั้งระบบ (กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, 2566) จากการสำรวจของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (2566) พบว่ามีเต่าทะเลในประเทศไทยมากกว่า 50 ตัวที่ตายจากการกินขยะพลาสติกในแต่ละปี

3) พลาสติกที่สลายตัวเป็นไมโครพลาสติกสามารถปนเปื้อนในอาหาร น้ำดื่ม และอากาศ ที่มนุษย์บริโภคและหายใจเข้าไป ทำให้เกิดความเสี่ยงด้านสุขภาพ

3.1) การบริโภคไมโครพลาสติกในระดับสูงอาจส่งผลกระทบต่อระบบทางเดินอาหาร ระบบภูมิคุ้มกัน และอาจเพิ่มความเสี่ยงในการเกิดโรคเรื้อรังบางประเภท (กรมควบคุมมลพิษ, 2566)

3.2) งานวิจัยของศูนย์วิจัยกสิกรไทย (2564) ชี้ให้เห็นว่า ประเทศไทยยังไม่มี การควบคุมปริมาณไมโคร พลาสติกในอาหารและน้ำอย่างชัดเจน ซึ่งอาจเพิ่มความเสี่ยงในอนาคต หากไม่มีมาตรการป้องกันที่เพียงพอ

4) ขยะพลาสติกก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายสูงในการจัดเก็บ กำจัด และทำความสะอาดพื้นที่ สาธารณะ รวมถึงมีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยว

4.1) ต้นทุนการกำจัดขยะ องค์การบริหารจัดการกากของเสีย (2565) ระบุว่าประเทศไทยต้องใช้งบประมาณเฉลี่ยกว่า 10,000 ล้านบาทต่อปี ในการเก็บขนและกำจัดขยะพลาสติก

4.2) ผลกระทบต่อการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวชายทะเลที่มีขยะพลาสติกสะสม เช่น หาดบางแสน เกาะเสม็ด และหาดแม่รำพึง พบว่าจำนวนนักท่องเที่ยวลดลงเนื่องจากปัญหาความสกปรกของชายหาด (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2566) ซึ่งส่งผลกระทบต่อรายได้จากการท่องเที่ยวโดยตรง

5) การมีปริมาณขยะพลาสติกจำนวนมากในพื้นที่สาธารณะ เช่น ถนน หนองน้ำ ชายหาด ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน และภาพลักษณ์ของประเทศในเวทีนานาชาติ

5.1) ประเทศไทยเคยติดอันดับหนึ่งในสิบของประเทศที่มีการทิ้งขยะพลาสติกลงทะเลมากที่สุดในโลก (Jambeck et al., 2015, อ้างใน กรมควบคุมมลพิษ, 2566) ซึ่งกระทบต่อภาพลักษณ์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติ

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ปัญหาขยะพลาสติกส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศ สัตว์ป่า และสุขภาพมนุษย์อย่างรุนแรง โดยมีการสะสมในทะเลและแหล่งธรรมชาติจนเกิดการปนเปื้อนในห่วงโซ่อาหาร นอกจากนี้ ยังสร้างภาระทางเศรษฐกิจจากต้นทุนการกำจัดขยะ และส่งผลเสียต่อการท่องเที่ยวและภาพลักษณ์ของประเทศในระดับนานาชาติ

3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้

3.1 ความหมายของความรู้

ความรู้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการตัดสินใจและการดำเนินชีวิตในทุกด้าน รวมถึงการจัดการขยะพลาสติกตามแนวทางเศรษฐกิจหมุนเวียน โดยความรู้ช่วยให้บุคคลเข้าใจและประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง ความรู้พื้นฐาน (Tacit Knowledge) คือความรู้ที่สะสมจากประสบการณ์ตรงและการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริงในกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งไม่สามารถถ่ายทอดได้ง่ายผ่านคำพูดหรือเอกสาร เช่น การแยกขยะที่ได้จากประสบการณ์จริงในการจัดการขยะพลาสติกในครอบครัวหรือองค์กร (Tee, 2563) ความรู้ประเภทนี้มักเกิดจากประสบการณ์ยาวนานในการจัดการและรับมือกับปัญหาขยะพลาสติกในสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งช่วยให้บุคคลสามารถตัดสินใจได้ดีและเหมาะสมในแต่ละกรณี

สุรพล นรินทร์นาม (2561) ได้ให้ความหมายของความรู้ว่า ความรู้คือข้อมูลและประสบการณ์ที่บุคคลได้รับและสามารถนำมาใช้ในการวางแผน ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน รวมถึงการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน

พิศาล เทพเจริญ (2562) ได้ให้ความหมายของความรู้ว่า ความรู้เป็นกระบวนการที่บุคคลได้รับและสะสมข้อมูลประสบการณ์จากการเรียนรู้และปฏิบัติจริง ซึ่งช่วยให้เกิดความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในบริบทต่าง ๆ ได้

กนกวรรณ รัตนานันท์ (2563) ได้ให้ความหมายของความรู้ว่า เป็นความสามารถที่เกิดจากการรับรู้และประสบการณ์ที่ถ่ายทอดกันในกลุ่มหรือองค์กร โดยความรู้นี้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

ความรู้หมายถึงข้อมูลและประสบการณ์ที่บุคคลได้รับและสะสมจากการเรียนรู้และปฏิบัติจริง ซึ่งช่วยให้สามารถวางแผน ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงสามารถถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนความรู้ในกลุ่มหรือองค์กร เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน

3.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้

ทฤษฎีของ Bloom (Bloom's Taxonomy) เป็นทฤษฎีที่พัฒนาโดย Benjamin Bloom ในปี 1956 โดยมีจุดประสงค์ในการจัดระเบียบเป้าหมายการศึกษา และนำมาใช้ในการออกแบบการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียนรู้ ทฤษฎีนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการศึกษา เพราะช่วยให้ผู้สอนและนักเรียนสามารถเข้าใจและวัดระดับการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น โดยทฤษฎีนี้ประกอบด้วย การจัดระดับความรู้และกระบวนการคิดของบุคคลที่มีทั้งหมด 6 ระดับ คือ การรับรู้ (Knowledge), การเข้าใจ (Comprehension), การประยุกต์ (Application), การวิเคราะห์ (Analysis), การสังเคราะห์ (Synthesis), และ การประเมิน (Evaluation)

ในงานวิจัยนี้ ทฤษฎีของ Bloom จะถูกใช้ในการวิเคราะห์การเรียนรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติกภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน โดยการศึกษาความรู้และพฤติกรรมของผู้บริโภคในกลุ่มเจนเนอเรชันแซตในการจัดการขยะพลาสติก

1) การจัดระดับของ Bloom (Bloom's Taxonomy) ทฤษฎี Bloom แบ่งกระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์ออกเป็น 6 ระดับหลัก ดังนี้

1.1) การรับรู้ (Knowledge) ระดับแรกสุดของการเรียนรู้เกี่ยวข้องกับการที่บุคคลรับรู้และจดจำข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ เช่น ความรู้เกี่ยวกับประเภทของขยะพลาสติกและข้อดีข้อเสียของการรีไซเคิล ในแง่ของการจัดการขยะพลาสติก การรับรู้หมายถึงการที่ผู้บริโภคทราบถึงประเภทของขยะที่สามารถรีไซเคิลได้และไม่สามารถรีไซเคิลได้

1.2) การเข้าใจ (Comprehension) หมายถึงการที่บุคคลสามารถอธิบายความหมายและทำความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้รับ เช่น การเข้าใจถึงกระบวนการเศรษฐกิจหมุนเวียนและการเชื่อมโยงระหว่างการจัดการขยะพลาสติกกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ผู้บริโภคที่มี

ความเข้าใจในเรื่องนี้สามารถบอกได้ว่าการใช้เซลล์จะช่วยลดปริมาณขยะพลาสติกและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้อย่างไร

1.3) การประยุกต์ (Application) หมายถึงการที่บุคคลสามารถใช้ความรู้ที่มีอยู่ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง เช่น การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่สามารถรีไซเคิลได้ หรือการแยกขยะพลาสติกออกจากขยะประเภทอื่นในชีวิตประจำวัน การประยุกต์ใช้ความรู้ดังกล่าวในชีวิตประจำวันจะช่วยส่งเสริมให้การจัดการขยะพลาสติกมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.4) การวิเคราะห์ (Analysis) หมายถึงการที่บุคคลสามารถแยกแยะข้อมูลหรือปัญหาต่าง ๆ ออกเป็นส่วน ๆ เพื่อเข้าใจลักษณะหรือโครงสร้างของสิ่งนั้น ๆ ตัวอย่างเช่น การที่ผู้บริหารสามารถแยกแยะว่าผลิตภัณฑ์ใดที่ใช้วัสดุรีไซเคิลและสามารถนำไปรีไซเคิลได้หรือไม่ หรือสามารถเปรียบเทียบแนวทางต่าง ๆ ในการจัดการขยะพลาสติกที่มีประสิทธิภาพที่สุด

1.5) การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นกระบวนการที่บุคคลสามารถรวมข้อมูลที่มีอยู่จากหลายแหล่งมารวมกันเพื่อสร้างมุมมองใหม่ ๆ หรือแนวทางใหม่ ๆ ในการแก้ไขปัญหา ในกรณีของการจัดการขยะพลาสติก การสังเคราะห์หมายถึงการที่ผู้บริหารสามารถพัฒนาวิธีการใหม่ในการลดขยะพลาสติกหรือการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้

1.6) การประเมิน (Evaluation) หมายถึงการที่บุคคลสามารถประเมินความถูกต้องและความเหมาะสมของข้อมูลหรือการตัดสินใจต่าง ๆ โดยใช้เกณฑ์ต่าง ๆ ที่เหมาะสม เช่น การประเมินว่าแนวทางการจัดการขยะพลาสติกที่ผู้บริหารใช้ในชีวิตประจำวันนั้นมีประสิทธิภาพและส่งผลดีต่อสิ่งแวดล้อมหรือไม่

2) การประยุกต์ใช้ทฤษฎี Bloom ในการศึกษาการจัดการขยะพลาสติก ในการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะพลาสติกของผู้บริโภคในประเทศไทย ทฤษฎีของ Bloom สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในหลายมิติ เช่น

2.1) การรับรู้ว่าคุณบริโภคมีความรู้เกี่ยวกับขยะพลาสติกหรือไม่

2.2) การเข้าใจว่าคุณบริโภคเข้าใจถึงความสำคัญของการจัดการขยะพลาสติกที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้

2.3) การประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษามาในการจัดการขยะพลาสติกในชีวิตประจำวัน

2.4) การวิเคราะห์ผลกระทบของการทิ้งขยะพลาสติกในที่สาธารณะ

2.5) การสังเคราะห์แนวทางการลดปริมาณขยะพลาสติกที่เกิดจากการใช้พลาสติก

2.6) การประเมินความสำเร็จของมาตรการในการลดขยะพลาสติกในสังคม

การใช้ทฤษฎีของ Bloom ในงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติกจะช่วยให้เราเข้าใจถึงระดับความรู้และการเรียนรู้ของผู้บริโภค และยังสามารถประเมินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

ที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้และการประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตประจำวันได้อีกด้วย ผู้วิจัยจะการแบ่งระดับความรู้แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับความรู้ต่ำ ปานกลาง สูง

3.3 วิธีการและเครื่องมือการวัดความรู้

ในการวิจัยเรื่อง ความรู้และพฤติกรรมในการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน การวัดความรู้ถือเป็นส่วนสำคัญในการศึกษาระดับความเข้าใจของผู้บริโภคเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนและการจัดการขยะพลาสติก การเลือกใช้เครื่องมือและวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการวัดความรู้จึงเป็นเรื่องสำคัญ เพื่อให้ผลลัพธ์ที่ได้มีความแม่นยำและสะท้อนความรู้ของกลุ่มตัวอย่างในลักษณะที่ครอบคลุม ทั้งในแง่ของทฤษฎีและการประยุกต์ใช้จริงในชีวิตประจำวัน โดยผู้วิจัยจะใช้วิธีดังนี้

1) การวัดความรู้ โดยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire)

การวัดความรู้ในงานวิจัยนี้จะใช้เครื่องมือหลักคือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมในการศึกษาความรู้เชิงปริมาณ เนื่องจากสามารถครอบคลุมกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากและให้ผลลัพธ์ที่มีความเป็นระบบและมีความน่าเชื่อถือ (Cohen et al., 2018) การออกแบบแบบสอบถามจะมุ่งเน้นการวัดความรู้ของผู้บริโภคในด้านการจัดการขยะพลาสติกและเศรษฐกิจหมุนเวียน โดยการจัดเตรียมคำถามที่เหมาะสมในหลายๆ ด้าน ได้แก่

1.1) คำถามที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความรู้ (Knowledge Recognition) เช่น ความรู้เกี่ยวกับประเภทของขยะพลาสติกที่สามารถรีไซเคิลได้ การรับรู้ถึงปัญหาของการทิ้งขยะพลาสติกในสิ่งแวดล้อม และความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

1.2) คำถามเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ (Application) เช่น วิธีการที่ผู้บริโภคใช้ในชีวิตประจำวันในการลดการใช้พลาสติก การรีไซเคิล หรือการใช้วัสดุทดแทนพลาสติกในการดำเนินชีวิต

1.3) คำถามที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (Decision Making) เช่น ตัวเลือกที่ผู้บริโภคเลือกใช้เมื่อซื้อสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้องกับการลดขยะพลาสติก

1.4) การเลือกใช้คำถามในลักษณะนี้จะช่วยให้สามารถวัดระดับความรู้ได้ทั้งในเชิงทฤษฎี (การรับรู้ข้อมูล) และการประยุกต์ใช้ (การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริง)

2) รูปแบบของคำถามในแบบสอบถามที่ใช้ในการวัดความรู้จะมีการออกแบบคำถามหลากหลายรูปแบบ ได้แก่

2.1) คำถามแบบปรนัย (Multiple-Choice Questions) คำถามประเภทนี้จะให้ตัวเลือกหลายๆ ตัวเลือก เพื่อให้ผู้ตอบเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด การใช้คำถามแบบนี้จะช่วยให้สามารถวัดได้ว่าผู้ตอบมีความรู้เกี่ยวกับหัวข้อใดโดยเฉพาะ โดยมักจะใช้ในคำถามที่เกี่ยวข้องกับ

การจำแนกประเภทของขยะ การรีไซเคิล หรือกระบวนการเศรษฐกิจหมุนเวียน เช่น ขยะพลาสติกชนิดใดที่สามารถรีไซเคิลได้บ้าง

2.2) คำถามแบบเชิงเปรียบเทียบ (Likert Scale) คำถามที่ให้ผู้ตอบประเมินความเห็นของตนเองในระดับต่างๆ เช่น ตั้งแต่ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จนถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง ใช้เพื่อวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นของผู้ตอบเกี่ยวกับประเด็นที่สำคัญ เช่น การรีไซเคิลขยะพลาสติก หรือการใช้วัสดุทดแทนพลาสติกในชีวิตประจำวัน

2.3) คำถามเปิด (Open-Ended Questions) การใช้คำถามประเภทนี้จะช่วยให้ผู้ตอบสามารถอธิบายความรู้หรือความคิดของตนเองได้ เช่น คุณคิดว่าเศรษฐกิจหมุนเวียนมีผลต่อการลดขยะพลาสติกอย่างไร คำถามแบบนี้ช่วยในการเก็บข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบ

3) เครื่องมือการวัดความรู้

การใช้เครื่องมือที่มีความแม่นยำและมีความน่าเชื่อถือในการวัดความรู้มีความสำคัญในการเก็บข้อมูล โดยเครื่องมือหลักที่ใช้ในการวัดความรู้ในงานวิจัยนี้จะเป็น แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งออกแบบมาเพื่อให้ครอบคลุมทั้งความรู้พื้นฐานและการประยุกต์ใช้ความรู้ในเชิงพฤติกรรม โดยการนำเสนอคำถามที่สะท้อนถึงการรับรู้และการใช้ข้อมูลในชีวิตจริงของผู้บริโภค แบบสอบถามที่ใช้จะมีการทดสอบความน่าเชื่อถือและความถูกต้อง (Validity and Reliability) โดยใช้การทดสอบในกลุ่มตัวอย่างทดลอง (Pilot Test) ก่อนนำไปใช้ในงานวิจัยจริง เพื่อให้มั่นใจว่าเครื่องมือที่ใช้สามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.1) การประเมินความน่าเชื่อถือ (Reliability) จะใช้ค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องภายในของแบบสอบถาม หากค่าความเชื่อมั่นสูงกว่า 0.7 แสดงว่าเครื่องมือมีความน่าเชื่อถือในการวัดความรู้ (Tavakol & Dennick, 2011)

3.2) การทดสอบความถูกต้อง (Validity) การตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือจะทำการขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญในด้านการจัดการขยะพลาสติกและเศรษฐกิจหมุนเวียน (Content Validity) รวมถึงการใช้ข้อมูลจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการทดสอบความตรงตามเนื้อหาที่ต้องการวัด

4) การประเมินผลการวัดความรู้

หลังจากการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามแล้ว จะนำข้อมูลที่ได้ออกมาทำการวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อประเมินระดับความรู้และพฤติกรรมของผู้บริโภค โดยใช้ การวิเคราะห์ความถี่ (Frequency Analysis) เพื่อดูการกระจายของคำตอบในแต่ละคำถามและ การวิเคราะห์สัมพัทธ์ (Correlation Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ที่มีในเรื่องการจัดการขยะพลาสติกกับพฤติกรรมในการลดการใช้พลาสติกและการรีไซเคิล

5) การวัดความรู้ในแง่ของการประยุกต์ใช้

การวัดความรู้ไม่เพียงแต่การสอบถามทฤษฎีเท่านั้น แต่ยังต้องการวัดการประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตประจำวันด้วย โดยเฉพาะการลดการใช้พลาสติกในชีวิตประจำวัน ซึ่งสามารถวัดได้จากคำถามที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้บริโภคในการเลือกซื้อสินค้า การใช้ซ้ำ การรีไซเคิล และการนำเศรษฐกิจหมุนเวียนไปใช้ในการดำเนินชีวิต

6) ความน่าเชื่อถือของข้อมูล (Data Reliability)

เพื่อให้แน่ใจว่าข้อมูลที่ได้จากการวัดความรู้มีความน่าเชื่อถือและถูกต้อง การใช้การทดสอบซ้ำ (Test-Retest Method) สามารถนำมาใช้เพื่อให้มั่นใจว่าเครื่องมือที่ใช้ในการวัดความรู้มีความเสถียรเมื่อใช้ในระยะเวลาห่างกัน นอกจากนี้ยังสามารถใช้วิธี การวัดความสอดคล้องในตัว (Inter-Rater Reliability) โดยการให้ผู้ประเมินหลายคนให้คะแนนตามเกณฑ์เดียวกัน เพื่อลดความผิดพลาดจากความแตกต่างของผู้ประเมิน

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ในการวิจัย เรื่องความรู้และพฤติกรรมในการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลักในการวัดความรู้ โดยออกแบบคำถามให้ครอบคลุมทั้งความรู้เชิงทฤษฎีและการประยุกต์ใช้จริง เช่น การลดการใช้ การนำกลับมาใช้ซ้ำ และการนำกลับมาใช้ใหม่ รูปแบบคำถามประกอบด้วยแบบปรนัย มาตรฐานแบบลิเคิร์ต และคำถามปลายเปิด พร้อมทั้งผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ และทดสอบความเชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha ก่อนนำไปใช้จริง เพื่อให้แน่ใจว่าเครื่องมือมีความน่าเชื่อถือและสามารถสะท้อนระดับความรู้ของกลุ่มตัวอย่างได้อย่างแม่นยำ

4. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค

4.1 ความหมายของพฤติกรรมผู้บริโภค

สุวิมล ติรกานันท์ (2564) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมผู้บริโภคว่า พฤติกรรมผู้บริโภค (Consumer Behavior) หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริโภคมีปฏิกิริยาโต้ตอบกับผลิตภัณฑ์ บริการ หรือไอเดีย ตั้งแต่การตระหนักถึงความต้องการ การค้นหาข้อมูล การประเมินทางเลือก การตัดสินใจซื้อ การใช้ และการประเมินผลหลังการใช้ รวมถึงพฤติกรรมกำจัดผลิตภัณฑ์ พฤติกรรมผู้บริโภค ไม่ใช่แค่การซื้อสินค้าเท่านั้น แต่ครอบคลุมถึงพฤติกรรมก่อนซื้อ ขณะซื้อ และหลังการซื้อ

กัลยา วานิชย์บัญชา (2562) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมผู้บริโภคว่า พฤติกรรมผู้บริโภคเกี่ยวข้องกับกระบวนการที่บุคคล กลุ่ม หรือองค์กร เลือก ซื้อ ใช้ และกำจัดสินค้า บริการ หรือแนวคิด เพื่อสนองความต้องการหรือความปรารถนาของตนเอง การศึกษาและทำความเข้าใจ

พฤติกรรมผู้บริโภคจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวางแผนการตลาด การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการส่งเสริมการบริโภคอย่างยั่งยืน

สุวิมล ตรีภานันท์ (2564) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมผู้บริโภคว่า พฤติกรรมผู้บริโภค ถูกกำหนดโดยปัจจัยหลายประการ ทั้งด้านวัฒนธรรม สังคม จิตวิทยา และลักษณะส่วนบุคคล เช่น อายุ เพศ อาชีพ รายได้ ทัศนคติ ความเชื่อ และรูปแบบการใช้ชีวิต ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้จะมีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคในแต่ละขั้นตอน

นอกจากนี้ เพ็ญพิชชา บุญมา (2565) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมผู้บริโภคว่า พฤติกรรมผู้บริโภคถือเป็นผลลัพธ์จากระบวนการรับรู้ความต้องการ (Need Recognition) แรงจูงใจ (Motivation) การรับรู้ (Perception) การเรียนรู้ (Learning) และการก่อตัวของทัศนคติ (Attitude Formation) ซึ่งทั้งหมดนี้ส่งผลต่อความต้องการสินค้า การเลือกแบรนด์ และความภักดีในระยะยาว

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า พฤติกรรมผู้บริโภค คือกระบวนการตั้งแต่การตระหนักถึงความต้องการ ค้นหาข้อมูล ตัดสินใจซื้อ ใช้สินค้า ไปจนถึงการประเมินผลและการกำจัดสินค้า โดยได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางวัฒนธรรม สังคม จิตวิทยา และลักษณะส่วนบุคคล ทั้งนี้ การเข้าใจพฤติกรรมผู้บริโภคมีความสำคัญต่อการวางแผนการตลาดและส่งเสริมการบริโภคอย่างยั่งยืน

4.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค

ทฤษฎีการวางแผนพฤติกรรม (Theory of Planned Behavior: TPB) ของ Icek Ajzen เป็นหนึ่งในทฤษฎีที่ได้รับการยอมรับและใช้ในการศึกษาพฤติกรรมของผู้บริโภคในหลากหลายบริบท โดยเฉพาะในการศึกษาและทำนายพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจและการกระทำในสถานการณ์ที่ผู้บริโภคต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบ การใช้ทฤษฎี TPB ทำให้เข้าใจได้ว่าไม่เพียงแต่เจตจำนงของบุคคลเท่านั้นที่ส่งผลต่อการกระทำ แต่ยังรวมถึงการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมและแรงกดดันจากปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจด้วย

องค์ประกอบหลักของทฤษฎี TPB ซึ่งให้เห็นถึงสามปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคล ได้แก่ เจตจำนง (Attitude), นอร์มทางสังคม (Subjective Norms), และ การควบคุมพฤติกรรมที่รับรู้ (Perceived Behavioral Control)

1) เจตจำนง (Attitude) เจตจำนงหมายถึงการประเมินทางบวกหรือลบต่อพฤติกรรมที่บุคคลกำลังจะทำ หากบุคคลมีความรู้สึกที่ดีหรือมองว่าพฤติกรรมนี้จะส่งผลประโยชน์หรือมีผลบวกต่อเขา เขาก็มีแนวโน้มที่จะกระทำพฤติกรรมดังกล่าว ตัวอย่างเช่น ผู้บริโภคที่มองว่าการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องที่ดีและมีประโยชน์ต่อโลก ก็จะมีแนวโน้มที่จะเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

2) นอร์มทางสังคม (Subjective Norms) นอร์มทางสังคมหมายถึงการที่บุคคลได้รับอิทธิพลจากความคาดหวังของสังคม เช่น ครอบครัว เพื่อน หรือคนในสังคมที่เกี่ยวข้อง โดยการตัดสินใจของบุคคลสามารถได้รับการกระตุ้นจากความรู้สึกที่ต้องทำตามมาตรฐานหรือสิ่งที่คนอื่นคาดหวัง ตัวอย่างเช่น หากสังคมหรือครอบครัวเห็นว่าเป็นเรื่องดีที่เราจะเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีความยั่งยืนหรือเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ผู้บริโภคก็จะมีแนวโน้มที่จะเลือกทำตามความคาดหวังเหล่านั้น

3) การควบคุมพฤติกรรมที่รับรู้ (Perceived Behavioral Control) การควบคุมพฤติกรรมที่รับรู้หมายถึงการที่บุคคลรับรู้ถึงความสามารถของตนเองในการทำพฤติกรรมที่ต้องการ ซึ่งการตัดสินใจในการกระทำจะขึ้นอยู่กับประเมินว่าเรามีความสามารถหรืออุปสรรคใดๆ ที่อาจขัดขวางพฤติกรรมนั้น ตัวอย่างเช่น แม้ว่าผู้บริโภคจะมีเจตจำนงที่จะเลือกซื้อสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม แต่ถ้าราคาแพงเกินไปหรือหายากในตลาด เขาก็อาจจะเลือกไม่ซื้อ หรือไม่สามารถซื้อได้ตามที่ต้องการ

กระบวนการของทฤษฎี TPB ทฤษฎีนี้อธิบายกระบวนการที่เกิดขึ้นก่อนที่บุคคลจะตัดสินใจทำพฤติกรรมบางอย่าง โดยบุคคลจะเริ่มต้นจากการรับรู้และประเมินเจตจำนงต่อพฤติกรรมที่เขาต้องการทำ หลังจากนั้นจะพิจารณาความคาดหวังจากสังคมและการรับรู้ถึงการควบคุมพฤติกรรมของตนเอง เพื่อหาคำตอบว่าพฤติกรรมนี้จะสามารถทำได้หรือไม่ ในที่สุดก็จะเกิดการตัดสินใจและกระทำพฤติกรรมตามที่ได้วิเคราะห์

การประยุกต์ใช้ทฤษฎี TPB ในการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภค สามารถใช้ในการศึกษาพฤติกรรมการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าที่ยั่งยืน การเลือกซื้ออาหารสุขภาพ หรือพฤติกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคอย่างยั่งยืน ตัวอย่างเช่น ในการศึกษาพฤติกรรมการใช้พลาสติกของผู้บริโภคในกลุ่มเจนเนอเรชันแซต อาจใช้ทฤษฎี TPB เพื่อวิเคราะห์ว่าเจตจำนง (Attitude) ที่มีต่อการใช้พลาสติกจะส่งผลต่อการลดหรือเพิ่มการใช้พลาสติกในชีวิตประจำวันหรือไม่ รวมถึงการรับรู้ถึงแรงกดดันจากสังคม (Subjective Norms) เช่น ความคาดหวังจากเพื่อนหรือสังคมในการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่ยั่งยืน และการรับรู้ถึงความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control) เช่น ความสะดวกในการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ทฤษฎีการวางแผนพฤติกรรม (TPB) ช่วยให้เราเข้าใจถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจและพฤติกรรมของผู้บริโภค ซึ่งสามารถใช้ในการศึกษาและทำนายพฤติกรรมต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในกรณีที่พฤติกรรมต้องการการควบคุม และการตัดสินใจที่มีการพิจารณาอย่างรอบคอบ

4.3 วิธีการและเครื่องมือการวัดพฤติกรรมผู้บริโภค

การศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคเป็นกระบวนการที่สำคัญในการทำความเข้าใจการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการต่างๆ โดยเฉพาะในบริบทของผู้บริโภคที่มีความหลากหลายทั้งในด้านความชอบ, ทัศนคติ, และพฤติกรรมการซื้อ การวัดพฤติกรรมผู้บริโภคจึงต้องใช้เครื่องมือที่สามารถครอบคลุมทั้งพฤติกรรมก่อนการซื้อ ขณะซื้อ และหลังการซื้อ รวมถึงปัจจัยภายในและภายนอกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเหล่านั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวัดพฤติกรรมผู้บริโภคจึงมีความสำคัญในการเก็บข้อมูลที่แม่นยำเพื่อการวิเคราะห์

1) การสำรวจ (Survey)

การสำรวจเป็นเครื่องมือที่นิยมใช้ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค โดยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจความคิดเห็น, ความรู้สึก, ทัศนคติ หรือข้อมูลเชิงพฤติกรรมจากกลุ่มตัวอย่าง โดยการใช้แบบสอบถามนี้สามารถทำได้ทั้งแบบออนไลน์หรือการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว

การออกแบบแบบสอบถาม แบบสอบถามจะประกอบด้วยคำถามที่มีลักษณะคำถามแบบปิด (Closed-ended Questions) เช่น การให้คะแนนระดับความเห็น (Likert Scale) และคำถามแบบเปิด (Open-ended Questions) ที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นได้ โดยคำถามในแบบสอบถามจะครอบคลุมถึงการรับรู้สินค้า, ความพึงพอใจ, ทัศนคติ, และพฤติกรรมการซื้อ

ตัวอย่างเช่น แบบสอบถามที่ใช้ในการสำรวจพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าจะมีคำถาม เช่น คุณคำนึงถึงคุณภาพสินค้าหรือราคาเป็นหลักเมื่อทำการซื้อสินค้า หรือ คุณมีประสบการณ์การซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์บ่อยแค่ไหน

2) การสังเกตการณ์ (Observation)

การสังเกตการณ์เป็นวิธีที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริงในสภาพแวดล้อมธรรมชาติของผู้บริโภค เช่น การสังเกตการณ์เลือกซื้อสินค้าในร้านค้า หรือการใช้สินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ การสังเกตการณ์สามารถทำได้ทั้งในร้านค้าจริงหรือผ่านเทคโนโลยีการติดตามออนไลน์

ตัวอย่างเครื่องมือ เช่น การบันทึกภาพ/วิดีโอ (Video/Photo Recording) การบันทึกพฤติกรรมของผู้บริโภคในร้านค้าจริง เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการเลือกซื้อสินค้า

3) การสัมภาษณ์ (Interviews)

การสัมภาษณ์เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคในเชิงลึก โดยการสัมภาษณ์สามารถทำได้ทั้งในรูปแบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) หรือการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม (Focus Group Interview) ซึ่งช่วยให้เราเข้าใจถึงความคิดเห็น, ความรู้สึก, และ

แรงจูงใจที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการตัดสินใจตัวอย่างเครื่องมือ เช่น การสัมภาษณ์แบบเชิงลึก การสอบถามผู้บริโภคถึงเหตุผลที่ทำให้เลือกซื้อสินค้าหรือบริการใด ๆ

5. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการขยะตามแนวทางเศรษฐกิจหมุนเวียน

5.1 ความหมายเศรษฐกิจหมุนเวียน

เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) หมายถึง ระบบเศรษฐกิจที่ออกแบบมาเพื่อให้การใช้ทรัพยากรเกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยการลดการใช้ทรัพยากรใหม่ ลดของเสีย และการปล่อยมลพิษ พร้อมทั้งยืดอายุการใช้งานของผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการนำกลับมาใช้ใหม่ ซ่อมแซม ปรับปรุง และรีไซเคิล (3R Reduce, Reuse, Recycle) ซึ่งแตกต่างจากเศรษฐกิจแบบเส้นตรง (Linear Economy) ที่มีลักษณะ ผลิต-ใช้-ทิ้ง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562)

องค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจหมุนเวียนว่า เศรษฐกิจหมุนเวียนเป็นแนวคิดที่เน้นการออกแบบระบบการผลิตและการบริโภคให้สามารถนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่ได้อย่างต่อเนื่องเพื่อลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ (OECD, 2020; อังโน สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ, 2564)

ในประเทศไทย สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจหมุนเวียนว่า เป็นระบบเศรษฐกิจที่เน้นการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าในทุกขั้นตอนของกระบวนการผลิตและการบริโภค เช่น การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ง่ายต่อการรีไซเคิล การเลือกใช้วัตถุดิบที่มีอายุการใช้งานยาวนาน และการจัดการของเสียที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรแบบหมุนเวียน ลดการพึ่งพาทรัพยากรใหม่ และสร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด (สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ, 2564)

บุญเลิศ โคตรสมบัติ (2563) ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจหมุนเวียนว่า เศรษฐกิจหมุนเวียนเป็นการใช้ทรัพยากรในลักษณะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ เพื่อยืดอายุการใช้งานของผลิตภัณฑ์ และลดปริมาณขยะที่เกิดขึ้น โดยมุ่งเน้นไปที่การลดของเสียจากการผลิต โดยมุ่งหวังที่จะเปลี่ยนแปลงรูปแบบการผลิตและการบริโภคในสังคมให้มีความยั่งยืน

นิยม สมบัติ (2564) ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจหมุนเวียนว่า เศรษฐกิจหมุนเวียนคือการดำเนินธุรกิจและอุตสาหกรรมที่ลดการใช้ทรัพยากรใหม่ โดยการนำทรัพยากรที่ถูกใช้งานแล้วมาใช้ใหม่ ลดการปล่อยขยะ และพยายามที่จะให้วัสดุเหล่านั้นหมุนเวียนกลับสู่กระบวนการผลิตใหม่อย่างต่อเนื่อง

พิมพ์ภัทร วงศ์สาริกกร (2565) ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจหมุนเวียนว่า เป็นแนวคิดที่พัฒนาเศรษฐกิจจากเศรษฐกิจเส้นตรง (take-make-dispose) ไปสู่ระบบที่สามารถหมุนเวียนการใช้

ทรัพยากร ลดการผลิตขยะ และใช้วัสดุที่ไม่เสื่อมสภาพตามเวลา เพื่อคงความสามารถในการใช้งานให้ยาวนานที่สุด

สุนทร สุนทรจันทร์ (2566) ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจหมุนเวียนว่า เป็นลักษณะที่มุ่งเน้นไปที่การจัดการทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดผ่านการนำกลับมาใช้ใหม่ โดยเน้นย้ำการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สามารถรองรับการหมุนเวียนทรัพยากรได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ โดยไม่ทำให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

จิราพร พิริยะพิพัฒน์ (2567) ได้ให้ความหมายเศรษฐกิจหมุนเวียนว่า เป็นระบบการผลิตที่มุ่งลดการใช้วัสดุใหม่ เพิ่มการใช้วัสดุที่มีอยู่ให้คุ้มค่าและนำกลับมาใช้ใหม่ซ้ำแล้วซ้ำอีก โดยมีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อให้สามารถลดขยะและการสูญเสียทรัพยากรได้มากที่สุด

จากการทบทวนวรรณกรรมจากนักวิชาการหลายท่านเกี่ยวกับเศรษฐกิจหมุนเวียน พบว่าแม้ว่านักวิจัยแต่ละท่านจะมีการนิยามที่แตกต่างกัน แต่ทั้งหมดเห็นพ้องกันในหลักการสำคัญว่าเศรษฐกิจหมุนเวียนมุ่งเน้นให้มีการลดการใช้ทรัพยากรใหม่ เพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้สูงสุด และลดการเกิดขยะรวมถึงการสูญเสียทรัพยากรในระบบเศรษฐกิจ โดยมีการพัฒนาโครงสร้างและกระบวนการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการหมุนเวียนของทรัพยากรอย่างยั่งยืนในระยะยาว

5.2 แนวคิดและหลักการจัดการขยะตามแนวทางเศรษฐกิจหมุนเวียน

1) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) คือแนวคิดในการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน โดยเน้นการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ลดการสร้างของเสีย และนำของเสียกลับมาใช้ใหม่ให้มากที่สุด แตกต่างจากเศรษฐกิจเส้นตรง (Linear Economy) ที่เป็นแบบผลิต-ใช้-ทิ้ง ซึ่งส่งผลให้ทรัพยากรถูกใช้เปลืองและสร้างปัญหาสิ่งแวดล้อม (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2564)

2) หลักการของเศรษฐกิจหมุนเวียน แนวทางหรือข้อปฏิบัติสำคัญที่ช่วยให้การใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างยั่งยืน โดยเน้นการลดของเสียและมลพิษตั้งแต่ต้นทาง การรักษาและใช้ประโยชน์จากผลิตภัณฑ์และวัสดุให้นานที่สุด รวมถึงการฟื้นฟูระบบนิเวศธรรมชาติ เพื่อสร้างวงจรการใช้ทรัพยากรที่หมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ได้อย่างต่อเนื่อง ลดการสิ้นเปลือง และส่งผลดีต่อสิ่งแวดล้อมในระยะยาว ทั้งนี้หลักการเหล่านี้เป็นแนวทางสำคัญในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการผลิตและบริโภคจากเศรษฐกิจเส้นตรงสู่เศรษฐกิจที่ยั่งยืนและเป็นมิตรกับธรรมชาติมากขึ้น

เศรษฐกิจหมุนเวียนเป็นแนวคิดการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืนที่มุ่งใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ลดของเสีย และนำของเสียกลับมาใช้ใหม่ แตกต่างจากเศรษฐกิจเส้นตรงที่เน้นผลิต-ใช้-ทิ้ง ซึ่งทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรเปลืองและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หลักการสำคัญของเศรษฐกิจหมุนเวียนคือ การลดของเสียตั้งแต่ต้นทาง ใช้ผลิตภัณฑ์และวัสดุให้นานที่สุด และฟื้นฟู

ระบบนิเวศ เพื่อสร้างวงจรการใช้ทรัพยากรที่หมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ได้อย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงสู่รูปแบบการผลิตและบริโภคที่ยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

6. บริบทพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี

6.1 ลักษณะทางภูมิศาสตร์

จังหวัดเพชรบุรีตั้งอยู่ในภาคกลางตอนล่างของประเทศไทย มีพื้นที่ประมาณ 6,225 ตารางกิโลเมตร โดยอาณาเขตทางทิศเหนือติดต่อกับจังหวัดราชบุรี ทิศตะวันออกติดกับอำเภอไทยทิวทัศน์ติดกับจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และทิศตะวันตกติดกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา พื้นที่ของจังหวัดมีลักษณะภูมิประเทศที่หลากหลาย ครอบคลุมทั้งพื้นที่ราบที่เหมาะสมสำหรับการเกษตร พื้นที่ป่าเขาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน และชายฝั่งทะเลยาวกว่า 80 กิโลเมตร ที่เหมาะสำหรับการประมงและการท่องเที่ยว (กรมการปกครอง, 2566)

6.2 แผนที่แสดงที่ตั้งและอาณาเขต

ภาพที่ 2 อาณาเขตที่ตั้งของจังหวัดเพชรบุรี

6.3 ลักษณะการแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการส่วนกลาง ประกอบด้วยหน่วยงานสังกัดส่วนกลาง ซึ่งมาตั้งหน่วยปฏิบัติงานในพื้นที่ จำนวน 84 ส่วนราชการ

การบริหารราชการส่วนภูมิภาค

- ระดับจังหวัด ประกอบด้วย ส่วนราชการประจำจังหวัด จำนวน 32 ส่วนราชการ
- ระดับอำเภอ ประกอบด้วย 8 อำเภอ (93 ตำบล 698 หมู่บ้าน) ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอชะอำ อำเภอท่ายาง อำเภอเขาชัย้อย อำเภอบ้านแหลม อำเภอบ้านลาด อำเภอหนองหญ้าปล้อง และอำเภอแก่งกระจาน

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบุรี เทศบาล 15 แห่ง (เทศบาลเมือง 2 แห่ง และเทศบาลตำบล 13 แห่ง) และองค์การบริหารส่วนตำบล 69 แห่ง

6.4 ประชากร

ปี 2566 จังหวัดเพชรบุรี มีประชากรรวมทั้งสิ้น 483,668 คน แยกออกเป็น ชาย 232,872 คน และหญิง 250,796 คน รวม 233,561ครัวเรือน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรในจังหวัดเพชรบุรี จำแนกรายอำเภอในปี 2566

ประเภท	อำเภอ								รวม
	เมือง	บ้านแหลม	บ้านลาด	เขาชัย้อย	หนองหญ้าปล้อง	ท่ายาง	ชะอำ	แก่งกระจาน	
ชาย	56,924	25,536	24,667	18,668	8,263	41,237	40,059	17,518	232,872
หญิง	64,713	26,658	27,174	19,960	8,252	44,372	43,083	16,584	250,796
ครัวเรือน	52,372	18,325	18,111	20,076	7,206	35,890	65,440	16,141	233,561

ที่มา : กรมการปกครอง (2567)

6.5 สังคมและวัฒนธรรม

ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 96.67 ศาสนาอิสลาม ร้อยละ 3.26 และศาสนาคริสต์ ร้อยละ 0.07 นอกนั้นเป็นศาสนาอื่นๆ มีวัด 269 วัด มัสยิด 14 แห่ง โบสถ์คริสต์ 8 แห่ง มีสภาวัฒนธรรม 88 แห่ง (สภาวัฒนธรรมจังหวัด 1 แห่ง สภาวัฒนธรรมอำเภอ 8 แห่ง สภาวัฒนธรรมตำบล 79 แห่ง) มีศูนย์วัฒนธรรม 3 แห่ง (ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดเพชรบุรี ศูนย์วัฒนธรรมท้องถิ่นวัดภาคกลางและศูนย์วัฒนธรรมโรงเรียนคงคาราม) มีแหล่งโบราณคดี (โบราณสถาน-โบราณวัตถุ) 29 แห่ง

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นงนภัส ศรีเครือแก้ว และคณะ (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การรับรู้และพฤติกรรมการจัดการขยะของนักศึกษามหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อวัดระดับการรับรู้และศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะของนักศึกษามหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร รวมถึงวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาพฤติกรรมการจัดการขยะที่ถูกต้องและยั่งยืนในกลุ่มนักศึกษา ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีระดับการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะในระดับปานกลางถึงสูง โดยรับรู้ถึงความสำคัญของการลดปริมาณขยะ การแยกขยะ และการนำขยะไปใช้ประโยชน์ใหม่ (รีไซเคิล) อย่างไรก็ตาม พบว่ามีบางประเด็นที่นักศึกษายังขาดความรู้หรือความเข้าใจที่ถูกต้อง เช่น วิธีการแยกขยะที่ถูกต้องและการจัดการขยะพลาสติกที่ซับซ้อน นอกจากนี้ พฤติกรรมการจัดการขยะของนักศึกษาส่วนใหญ่แสดงออกในระดับปานกลางถึงสูง โดยเฉพาะการคัดแยกขยะเพื่อนำไปรีไซเคิลและการลดการใช้วัสดุที่ก่อให้เกิดขยะ แต่ยังมีบางกลุ่มที่ยังไม่ได้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและครบถ้วนตามหลักการ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรมพบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการรับรู้ที่สูงขึ้นจะส่งผลให้พฤติกรรมการจัดการขยะดีขึ้นตามไปด้วย ผลการศึกษานี้จึงเน้นย้ำถึงความสำคัญของการให้ความรู้และสร้างความตระหนักในเรื่องการจัดการขยะในกลุ่มนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการสนับสนุนด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมที่ส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวก เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างยั่งยืนและส่งผลดีต่อสิ่งแวดล้อมในระยะยาว

ภัทรานิษฐ์ สุทธิธรรม (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการบริโภคอย่างยั่งยืนของผู้บริโภคกลุ่มเจนเออร์แซนในเขตเมือง โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสำรวจและวิเคราะห์พฤติกรรมการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคเจนเออร์แซนในเขตเมือง รวมทั้งศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมดังกล่าว เช่น ความรู้ ทัศนคติ และแรงจูงใจ เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมพฤติกรรมการบริโภคอย่างยั่งยืนในกลุ่มนี้ ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริโภคเจนเออร์แซนในเขตเมืองส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการบริโภคอย่างยั่งยืนในระดับปานกลางถึงสูง โดยพฤติกรรมที่โดดเด่นได้แก่ การเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น ผลิตภัณฑ์ที่ใช้วัสดุรีไซเคิล หรือผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำกลับมาใช้ซ้ำได้ นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างยังแสดงพฤติกรรมการลดใช้พลาสติกและการสนับสนุนแบรนด์ที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมพบว่า ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและทัศนคติเชิงบวกมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อพฤติกรรมการบริโภคอย่างยั่งยืนของผู้บริโภค นอกจากนี้ แรงจูงใจภายใน เช่น ความตระหนักรู้ถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและความรับผิดชอบต่อสังคม มีส่วนส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกในด้านการบริโภคอย่างยั่งยืน ผลการศึกษานี้จึงเน้นย้ำถึงความสำคัญของการให้ความรู้และการสร้างแรงจูงใจ

ในกลุ่มเจนเนอเรชันแซตเพื่อสนับสนุนพฤติกรรมกรรมการบริโภคที่ช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมความยั่งยืนในระยะยาว

อัญชลี พิงพิศ (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความรู้และพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะพลาสติกของนักศึกษามหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวัดระดับความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติกและศึกษาพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะพลาสติกของนักศึกษา รวมถึงวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะพลาสติก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะสามารถนำไปใช้พัฒนากิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสมในการจัดการขยะพลาสติกในกลุ่มนักศึกษา ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีระดับความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติกอยู่ในระดับปานกลางถึงสูง ซึ่งครอบคลุมความเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบของขยะพลาสติกต่อสิ่งแวดล้อม วิธีการลดการใช้และการจัดการขยะอย่างถูกต้อง อย่างไรก็ตาม ยังพบว่ามีความเข้าใจคลาดเคลื่อนในบางประเด็น เช่น การแยกขยะไม่ถูกต้องและการประเมินประสิทธิภาพของการรีไซเคิล ขณะที่พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะพลาสติกของนักศึกษาส่วนใหญ่มีแนวโน้มปฏิบัติในระดับปานกลางถึงสูง โดยเฉพาะการลดใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวและการนำขยะไปคัดแยกเพื่อนำไปรีไซเคิล แต่ยังคงพบว่ามีนักศึกษาบางส่วนที่ยังไม่ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ และขาดความต่อเนื่องในการจัดการขยะ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับพฤติกรรมพบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่าเมื่อระดับความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติกสูงขึ้น พฤติกรรมที่ดีในการจัดการขยะก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามไปด้วย นอกจากนี้ ผลการศึกษายังเน้นย้ำถึงความจำเป็นในการส่งเสริมความรู้ที่ถูกต้องและต่อเนื่อง รวมถึงการสร้างแรงจูงใจและสนับสนุนด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น การจัดตั้งจุดรับขยะรีไซเคิลในมหาวิทยาลัย เพื่อกระตุ้นให้นักศึกษามีพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะที่ยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

กัลยาณี จิตต์ชื่น (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคเจนเนอเรชันแซตในกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์รักษ์สิ่งแวดล้อมของกลุ่มผู้บริโภครุ่นใหม่เจนเนอเรชันแซต รวมถึงศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ดังกล่าว เช่น ความรู้ ความตระหนัก และทัศนคติที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริโภคในกลุ่มเจนเนอเรชันแซตส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลางถึงสูง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความตระหนักและความตั้งใจที่ดีในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม ยังพบว่าอุปสรรคสำคัญในการใช้ผลิตภัณฑ์รักษ์โลก คือ ความยากลำบากในการเข้าถึงผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและราคาเหมาะสม รวมถึงความกังวลเกี่ยวกับประสิทธิภาพและความคุ้มค่าเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์ทั่วไป นอกจากนี้ ปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์รักษ์สิ่งแวดล้อม ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของผลิตภัณฑ์ดังกล่าว ทัศนคติเชิงบวกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อม และ

ความสะดวกในการหาซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่าการส่งเสริมความรู้ที่ถูกต้องและต่อเนื่อง รวมทั้งการสร้างแรงจูงใจด้วยมาตรการส่งเสริมทางการตลาด เช่น การให้ส่วนลดหรือสิทธิพิเศษ จะช่วยกระตุ้นให้ผู้บริโภคเจเนอเรชันแซตสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์ให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

ทวิศักดิ์ ศรีธัญลักษณ์ (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทศนคติ และพฤติกรรมการจัดการขยะพลาสติกของประชาชนในเขตเมือง โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อวัดระดับความรู้ ทศนคติ และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะพลาสติก รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และทศนคติต่อพฤติกรรมในการจัดการขยะพลาสติก เพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมพฤติกรรมที่ดีในการจัดการขยะพลาสติกของประชาชนในเขตเมือง ผลการศึกษพบว่า ประชาชนในเขตเมืองส่วนใหญ่มีระดับความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติกในระดับปานกลางถึงสูง ซึ่งความรู้นี้ครอบคลุมถึงการตระหนักถึงผลกระทบของขยะพลาสติกต่อสิ่งแวดล้อมและวิธีการจัดการที่เหมาะสม เช่น การลดใช้ การนำกลับมาใช้ซ้ำ และการรีไซเคิล ขณะเดียวกัน ทศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการจัดการขยะพลาสติกนั้นอยู่ในระดับดี มีความเห็นเชิงบวกต่อความสำคัญของการจัดการขยะพลาสติกและความรับผิดชอบของแต่ละบุคคลในการช่วยลดปัญหาขยะพลาสติก นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพบว่า ความรู้และทศนคติมีความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และทั้งสองปัจจัยนี้ส่งผลโดยตรงต่อพฤติกรรมการจัดการขยะพลาสติกของประชาชนในเชิงบวก กล่าวคือ เมื่อประชาชนมีความรู้มากขึ้นและมีทศนคติที่ดีต่อการจัดการขยะพลาสติก จะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เช่น การลดการใช้พลาสติก การนำภาชนะมาใช้ซ้ำ และการคัดแยกขยะเพื่อนำไปรีไซเคิล ผลการศึกษานี้จึงเน้นย้ำถึงความสำคัญของการส่งเสริมความรู้และการสร้างทศนคติที่ดีต่อการจัดการขยะพลาสติกในประชาชน เพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่ยั่งยืนและลดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ

ธิดารัตน์ นาคะปิยะ (2565) ได้ทำการศึกษาการรับรู้ ความรู้ และพฤติกรรมการลดการใช้พลาสติกของผู้บริโภคเจเนอเรชันแซตในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อวัดระดับการรับรู้และความรู้เกี่ยวกับผลกระทบของพลาสติกและแนวทางการลดใช้พลาสติกในกลุ่มผู้บริโภคเจเนอเรชันแซต รวมทั้งศึกษาพฤติกรรมการลดการใช้พลาสติก และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และการรับรู้กับพฤติกรรมการลดใช้พลาสติกของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการลดใช้พลาสติกอย่างยั่งยืน ผลการศึกษพบว่า กลุ่มผู้บริโภคเจเนอเรชันแซตในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีระดับการรับรู้และความรู้เกี่ยวกับผลกระทบของพลาสติกต่อสิ่งแวดล้อมในระดับสูง โดยผู้บริโภคส่วนใหญ่เข้าใจถึงความสำคัญของการลดใช้พลาสติกและแนวทางปฏิบัติ เช่น การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำกลับมาใช้ซ้ำ การหลีกเลี่ยงการใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมรักษาสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม ยังพบว่ายังมีบางประเด็นที่ผู้บริโภคมี

ความเข้าใจผิดหรือไม่ชัดเจน เช่น การแยกประเภทพลาสติกเพื่อรีไซเคิลอย่างถูกต้องและการประเมินผลกระทบของผลิตภัณฑ์พลาสติกบางประเภท ขณะที่พฤติกรรมลดการใช้พลาสติกของกลุ่มตัวอย่างโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางถึงสูง โดยพฤติกรรมที่โดดเด่นได้แก่ การใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก การนำภาชนะส่วนตัวมาใช้ และการปฏิเสธการใช้หลอดพลาสติกในร้านค้า ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และการรับรู้กับพฤติกรรมพบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าเมื่อระดับความรู้และการรับรู้เพิ่มขึ้น พฤติกรรมลดใช้พลาสติกก็มีแนวโน้มที่จะดีขึ้นตามไปด้วย นอกจากนี้ ผลการศึกษายังเน้นย้ำถึงความสำคัญของการให้ความรู้ที่ถูกต้องและการสร้างแรงจูงใจทางสังคมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมลดใช้พลาสติกอย่างยั่งยืนในกลุ่มเจนเอเรชันแซต ซึ่งถือเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญในการรักษาสิ่งแวดล้อมในระยะยาว

อังคณา อินทรักษา (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การส่งเสริมเศรษฐกิจหมุนเวียนในพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มของเยาวชนไทย โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสำรวจพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มของเยาวชนไทยในบริบทของเศรษฐกิจหมุนเวียน รวมทั้งศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมและขัดขวางพฤติกรรมที่สนับสนุนแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน เช่น การลดการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติก การนำกลับมาใช้ซ้ำ และการรีไซเคิล รวมถึงศึกษาบทบาทของภาครัฐกิจและนโยบายภาครัฐในการส่งเสริมพฤติกรรมเหล่านี้ ผลการศึกษพบว่า เยาวชนไทยส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีและมีความตระหนักเกี่ยวกับความสำคัญของเศรษฐกิจหมุนเวียนในการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม พฤติกรรมที่โดดเด่นคือการลดการใช้พลาสติกและการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม ยังมีอุปสรรคที่สำคัญ เช่น ขาดความรู้ในรายละเอียดเกี่ยวกับกระบวนการรีไซเคิลและการนำกลับมาใช้ซ้ำ รวมถึงขาดแรงจูงใจและสิ่งจูงใจที่เพียงพอจากภาครัฐกิจและนโยบายภาครัฐ นอกจากนี้ การเข้าถึงบริการและจุดรับคืนขยะยังมีข้อจำกัด ทำให้พฤติกรรมที่ดีต่อสิ่งแวดล้อมยังไม่แพร่หลายเท่าที่ควร ผลการศึกษายังชี้ให้เห็นว่าการส่งเสริมพฤติกรรมเศรษฐกิจหมุนเวียนในกลุ่มเยาวชนจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วน ทั้งการให้ความรู้ที่ถูกต้องและเข้าถึงได้ง่าย การสร้างแรงจูงใจเชิงเศรษฐกิจ และการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน เช่น จุดรับคืนขยะและบริการรีไซเคิลที่สะดวก รวมถึงบทบาทของธุรกิจในการออกแบบผลิตภัณฑ์และบริการที่สนับสนุนเศรษฐกิจหมุนเวียน ผลการศึกษานี้จึงเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับผู้กำหนดนโยบาย ภาครัฐกิจ และองค์กรด้านสิ่งแวดล้อมในการพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมการบริโภคที่ยั่งยืนในกลุ่มเยาวชนไทย

Smith และคณะ (2020) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Sustainable packaging and Generation Z: Knowledge versus behavior in environmental responsibility เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริโภคและทัศนคติด้านสิ่งแวดล้อมของกลุ่มเจนเอเรชันแซตในหลายประเทศทั่วโลก โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อวิเคราะห์ความรู้ ความเข้าใจ และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์ที่ยั่งยืน รวมทั้งตรวจสอบช่องว่างระหว่างความรู้กับพฤติกรรมจริงของเจนเอเรชันแซตใน

การรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในบริบทข้ามวัฒนธรรมและภูมิภาคต่าง ๆ ผลการศึกษาพบว่า เจเนอเรชันแซตในหลายประเทศมีระดับความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับผลกระทบของบรรจุภัณฑ์ที่ยั่งยืนและความสำคัญของการใช้บรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในระดับสูง อย่างไรก็ตาม ยังพบช่องว่างระหว่างความรู้กับพฤติกรรมที่แสดงออกจริง โดยเฉพาะในเรื่องการเลือกซื้อและใช้ผลิตภัณฑ์ที่บรรจุภัณฑ์ยั่งยืน ซึ่งส่วนใหญ่ยังคงได้รับผลกระทบจากปัจจัยภายนอก เช่น ความสะดวกสบายราคา และความพร้อมของผลิตภัณฑ์ในตลาด นอกจากนี้ ยังพบว่าแรงจูงใจภายใน เช่น ค่านิยมส่วนบุคคลและความเชื่อเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมมีผลกระทบเชิงบวกต่อพฤติกรรมการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม แต่ยังคงอาศัยการสนับสนุนจากภาครัฐและนโยบายสาธารณะเพื่อเสริมสร้างการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่แท้จริง ผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการออกแบบกลยุทธ์ส่งเสริมการใช้บรรจุภัณฑ์ที่ยั่งยืนที่ตอบสนองความต้องการและพฤติกรรมของเจเนอเรชันแซตในแต่ละประเทศ รวมทั้งการสื่อสารข้อมูลที่ชัดเจนและเข้าถึงง่ายเพื่อปิดช่องว่างระหว่างความรู้กับพฤติกรรมจริง และยังเน้นย้ำบทบาทสำคัญของภาครัฐในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการที่สนับสนุนแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับสังคมอย่างยั่งยืน

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ความรู้และพฤติกรรมของผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจนเนอเรชันแซดในการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีการแจกแบบสอบถามให้ผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจนเนอเรชันแซดเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์ และตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนและวิธีการดำเนินวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. การพิทักษ์สิทธิ์ผู้ให้ข้อมูลและบทบาทผู้วิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาสำหรับงานวิจัยเชิงปริมาณ คือ ผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจนเนอเรชันแซด โดยกลุ่มตัวอย่างจะถูกเลือกจากผู้ที่มีพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มในชีวิตประจำวัน เช่น กาแฟ ชา น้ำผลไม้ และเครื่องดื่มอื่นๆ ที่มีการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง และยินดีให้ข้อมูลในแบบสอบถาม

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากไม่สามารถระบุจำนวนประชากรที่แน่นอนได้ จึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Cochran (1977) ซึ่งเหมาะสำหรับประชากรที่ไม่ทราบจำนวน (Infinite Population) โดยสูตรคือ

$$n = \frac{Z^2 \cdot p \cdot (1 - p)}{e^2}$$

Z : ค่าความเชื่อมั่น (95% = 1.96)

p : สัดส่วนประชากรที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัย (โดยทั่วไปใช้ $p = 0.5$)

e : ค่าความคลาดเคลื่อน (5% หรือ 0.05)

เมื่อนำค่าดังกล่าวเข้าสูตร

$$n = \frac{(19.6)^2 \cdot 0.5 \cdot (1 - 0.5)}{(0.05)^2} = 384.16$$

ดังนั้น ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมคือ 385 คน

1.3 การสุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ใช้การคัดเลือกด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยคัดเลือกผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจนเนอเรชันแซด (Generation Z) ซึ่งหมายถึงบุคคลที่เกิดระหว่างปี พ.ศ. 2540 – 2555 ที่มีพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มจากร้านกาแฟหรือร้านเครื่องดื่มประเภทต่าง ๆ และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการขยะพลาสติก เช่น การใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียว โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรที่เข้าเกณฑ์ในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี โดยให้โอกาสแต่ละคนในกลุ่มประชากรมีโอกาสถูกเลือกอย่างเท่าเทียมกันผ่านการสุ่มด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์หรือวิธีการทางสถิติที่เป็นกลาง ทั้งนี้ ก่อนการแจกแบบสอบถามจะมีการตรวจสอบคุณสมบัติเบื้องต้นของกลุ่มเป้าหมายว่าตรงตามเกณฑ์การเป็นกลุ่ม Gen Z และมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มในชีวิตประจำวัน เพื่อให้แน่ใจว่ากลุ่มตัวอย่างมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยอย่างแท้จริง โดยมีคุณสมบัติสำคัญในการเข้าร่วมตอบแบบสอบถาม ได้แก่

- 1) มีอายุระหว่าง 13–28 ปี
- 2) เคยใช้บริการร้านเครื่องดื่ม เช่น ร้านกาแฟ ร้านชาไข่มุก หรือร้านเครื่องดื่มอื่น ๆ
- 3) อาศัยหรือศึกษา/ทำงานอยู่ในจังหวัดเพชรบุรี
- 4) ยินดีและสมัครใจให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถาม

2. เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะข้อคำถามปลายปิดแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และความถี่ในการใช้บริการร้านเครื่องดื่ม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน เป็นลักษณะข้อคำถามแบบถูกผิด จำนวน 15 ข้อ คะแนนเต็ม 15 คะแนน มีคำตอบให้เลือก 2 คำตอบ คือ ใช่ และ ไม่ใช่ โดยมีเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้ ตอบถูกได้ 1 คะแนน และตอบผิด 0 คะแนน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน จำนวน 15 ข้อ ซึ่งจะเป็นคำถามเชิงบวก (Positive question) ลักษณะแบบสอบถาม Likert scale ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับโดยให้เลือกตอบตามระดับการปฏิบัติจริง คือ 5 = ปฏิบัติเป็นประจำทุกครั้งที่ 4 = ปฏิบัติบ่อยครั้งที่ 3 = ปฏิบัตินานๆครั้งที่ 2 = ปฏิบัติบ้างเป็นบางครั้ง 1 = ไม่เคยปฏิบัติเลย

ตอนที่ 4 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนโดย ลักษณะคำถามจะเป็นแบบปลายเปิด (Open Ended Question)

2.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดวิธีการสร้างแบบสอบถาม โดยอาศัยหลักการทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและวัตถุประสงค์ ดังขั้นตอนต่อไปนี้

1) ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวทาง และขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารวิชาการและตำราที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิด ตลอดจนพัฒนาเครื่องมือให้มีความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์

2) ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดที่จะใช้ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

3) ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยและขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อให้มั่นใจว่าเครื่องมือที่จะสร้างมีความสอดคล้องกับเป้าหมายการวิจัย

4) สร้างเครื่องมือการวิจัยตามกรอบและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน

5) นำเสนอแก่ผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อให้ทำการตรวจสอบและให้คำแนะนำในการปรับปรุงและแก้ไขเครื่องมือให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.3 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

2) หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมจำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระและโครงสร้างของคำถามตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index : IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.50 ทุกข้อ

3) หลังจากการปรับปรุงและแก้ไขแบบสอบถาม คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองใช้แบบสอบถามที่ปรับแก้แล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะที่เป็นกลุ่มเจเนอเรชันแซตในพื้นที่จังหวัดราชบุรี จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ค่าความเชื่อมั่นด้านความรู้โดยใช้ KR20 เท่ากับ .74 ค่าอัลฟาครอนบาคด้านพฤติกรรมการปฏิบัติ เท่ากับ .94 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเครื่องมือที่ใช้มีความเชื่อมั่นสูง

4) เมื่อการปรับปรุงแบบสอบถามเสร็จสมบูรณ์ คณะผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำและความเห็นชอบในการใช้งาน หลังจากได้รับการอนุมัติ จึงดำเนินการจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ซึ่งจะนำไปใช้ในการแจกให้กับกลุ่มตัวอย่างจริงในขั้นตอนถัดไปของการวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เช่น หนังสือ , ตำรา, บทความทางวิชาการ, และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดสำหรับการศึกษา

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลปฐมภูมิ โดยใช้วิธีการเก็บแบบสอบถามรูปแบบออนไลน์โดยใช้ Google Form โดย ผู้วิจัยได้เขียนชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา บทบาทของผู้วิจัย รวมถึงคุณสมบัติของกลุ่มประชากรเป้าหมายให้ผู้ตอบแบบสอบถามทราบอย่างชัดเจน เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันเกี่ยวกับกระบวนการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 385 ชุด ซึ่งเป็นจำนวนที่เพียงพอต่อการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้เข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถามจำนวน 385 ชุด มาทำการประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อประมวลค่าสถิติต่างๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และความถี่ในการใช้บริการร้านกาแฟโดยใช้สถิติความถี่ (frequency) และ ร้อยละ (percentage)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน เป็นลักษณะข้อคำถามแบบถูกผิด จำนวน 15 ข้อ คะแนนเต็ม 15 คะแนน มีคำตอบให้เลือก 2 คำตอบ คือ ใช่ และ ไม่ใช่ โดยมีเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้ ตอบถูกได้ 1 คะแนน และตอบผิด 0 คะแนน การแบ่งระดับความรู้แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับความรู้ต่ำ ปานกลาง สูง แบ่งระดับโดยอิงเกณฑ์ของ (Bloom, 1971) ดังนี้

เกณฑ์ในการแปลความหมายความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

ค่าคะแนน 0 – 5 คะแนน หมายถึงมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิด เศรษฐกิจหมุนเวียนในระดับต่ำ

ค่าคะแนน 6 – 10 คะแนน หมายถึงมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิด เศรษฐกิจหมุนเวียนในระดับปานกลาง

ค่าคะแนน 11 – 15 คะแนน หมายถึงมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิด เศรษฐกิจหมุนเวียนในระดับสูง

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์พฤติกรรมในการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน จำนวน 15 ข้อ ใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้เกณฑ์การแบ่งระดับ โดยกำหนดการให้คะแนน 1-5 คะแนน ตามระดับการปฏิบัติจริง คือ 5 = ปฏิบัติเป็นประจำทุกครั้ง 4 = ปฏิบัติบ่อยครั้ง 3 = ปฏิบัตินานๆครั้ง 2 = ปฏิบัติบ้างเป็นบางครั้ง 1 = ไม่เคยปฏิบัติเลย และกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายจากแบบสอบถามที่วัดได้ออกเป็น 5 ระดับ ตามเกณฑ์ของลัวน สายยศ และอังคณา สายยศ (2536 : 156 – 157)

$$\begin{aligned} \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

เกณฑ์ในการแปลความหมาย พฤติกรรมในการจัดการขยะพลาสติก

ค่าคะแนน 4.21-5.00 คะแนน หมายถึง พฤติกรรมในการจัดการขยะพลาสติกระดับมากที่สุด

ค่าคะแนน 3.41-4.20 คะแนน หมายถึง พฤติกรรมในการจัดการขยะพลาสติกระดับมาก

ค่าคะแนน 2.61-3.40 คะแนน หมายถึง พฤติกรรมในการจัดการขยะพลาสติกระดับปานกลาง

ค่าคะแนน 1.81-2.60 คะแนน หมายถึง พฤติกรรมในการจัดการขยะพลาสติกระดับน้อย

ค่าคะแนน 1.00-1.80 คะแนน หมายถึง พฤติกรรมในการจัดการขยะพลาสติกระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการจัดการ ขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนของผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจเนอเรชันแซต วิเคราะห์โดย ใช้สถิติเชิงพรรณนา

5. การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูลและบทบาทผู้วิจัย

ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้คำนึงถึงการรักษาสีทธิของผู้ให้ข้อมูลและเรื่องจริยธรรม ในทุกขั้นตอนของกระบวนการวิจัย ตั้งแต่การเก็บข้อมูลจนถึงการนำเสนอผลการวิจัย โดยมีการปฏิบัติ ตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยได้แนะนำตนเองให้ผู้ให้ข้อมูลทราบว่าเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการ ภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยศิลปากร และได้อธิบายวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย พร้อมขอความอนุเคราะห์ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลในการสอบถาม โดยเน้นว่าเป็นการทำวิจัยเพื่อ ประโยชน์ในทางวิชาการ

2. หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จสิ้น ผู้วิจัยได้แจ้งให้ผู้ให้ข้อมูลทราบว่า ข้อมูลที่ได้จาก การสอบถามจะถูกใช้เพียงเพื่อวิเคราะห์และประมวลผลในการทำวิจัยเท่านั้น และจะไม่มีการนำข้อมูล ไปใช้ในทางอื่นที่ขัดแย้งกับวัตถุประสงค์เดิม ข้อมูลทั้งหมดจะถูกเก็บรักษาเป็นความลับ โดยจะใช้ วิธีการนำเสนอข้อมูลด้วยการใช้นามสมมุติในการรายงานผลการวิจัยเพื่อคุ้มครองสิทธิและ ความเป็นส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง ความรู้และพฤติกรรมของผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจเนอเรชันแซตในการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้ของผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจเนอเรชันแซตเกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน เพื่อศึกษาพฤติกรรมของผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจเนอเรชันแซตในการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน และเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับพฤติกรรมในการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนของผู้บริโภคกลุ่มเจเนอเรชันแซต ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจเนอเรชันแซตในจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 385 คน โดยผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาระดับความรู้ของผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจเนอเรชันแซตเกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

ส่วนที่ 3 ผลการศึกษาพฤติกรรมของผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจเนอเรชันแซตในการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

ส่วนที่ 4 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับพฤติกรรมในการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนของผู้บริโภคกลุ่มเจเนอเรชันแซต

ส่วนที่ 5 ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 385 คน จำนวน 6 ข้อคำถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และความถี่ในการใช้บริการร้านเครื่องดื่ม ผลการศึกษาแสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

(n = 385)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	146	37.92
หญิง	192	49.87
อื่นๆ	47	12.21
2. อายุ		
13-16 ปี	30	7.79
17-20 ปี	101	26.23
21-24 ปี	163	42.34
25-28 ปี	91	23.64
3. ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษาตอนต้น	30	7.79
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	69	17.92
อนุปริญญา/ปวส.	46	11.95
ปริญญาตรี	229	59.48
สูงกว่าปริญญาตรี	11	2.86
4. อาชีพ		
นักเรียน	58	15.07
นักศึกษา	154	40.00
พนักงานบริษัทเอกชน	86	22.34
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	59	15.32

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

(n = 385)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4. อาชีพ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	28	7.27
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 3,000 บาท	67	17.40
3,000 – 8,000 บาท	52	13.51
8,001 – 13,000 บาท	99	25.71
13,001 – 18,000 บาท	93	24.16
18,001 บาทขึ้นไป	74	19.22
6. ความถี่ในการใช้บริการร้านเครื่องดื่ม		
1 – 2 ครั้งต่อสัปดาห์	123	31.95
3 – 4 ครั้งต่อสัปดาห์	131	34.03
5 – 6 ครั้งต่อสัปดาห์	92	23.90
6 ครั้งขึ้นไปต่อสัปดาห์	39	10.12

จากตารางที่ 2 สามารถอธิบายได้ดังนี้

เพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 192 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 49.87 รองลงมา เป็นเพศชาย จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 37.92 และเพศอื่นๆ จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 12.21 ตามลำดับ

อายุ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อายุระหว่าง 21-24 ปี จำนวน 163 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 42.34 รองลงมาอายุระหว่าง 17-20 ปี จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 26.23 และอายุระหว่าง 25-28 ปี จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 23.64 ตามลำดับ

ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 229 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 59.48 รองลงมาคือการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 17.92 และการศึกษาในระดับอนุปริญญา/ปวส. จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 11.95 ตามลำดับ

อาชีพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพนักศึกษา จำนวน 154 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมาเป็นการประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 22.34

และมีการประกอบอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 15.32 ตามลำดับ

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ย 8,001 – 13,000 บาทต่อเดือน จำนวน 99 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 25.71 รองลงมาคือมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 13,001 – 18,000 บาท จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 24.16 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 18,001 บาทขึ้นไป จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 19.22 ตามลำดับ

ความถี่ในการใช้บริการร้านเครื่องดื่ม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้บริการร้านเครื่องดื่ม 3 – 4 ครั้งต่อสัปดาห์ จำนวน 131 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 34.03 รองลงมาใช้บริการร้านเครื่องดื่ม 1 – 2 ครั้งต่อสัปดาห์ จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 31.95 และใช้บริการร้านเครื่องดื่ม 5 – 6 ครั้งต่อสัปดาห์ จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 23.90 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาระดับความรู้ของผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจเนอเรชันแซตเกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

จากการศึกษาระดับความรู้ของผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจเนอเรชันแซตเกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน จำนวน 385 คน จำนวน 15 ข้อคำถาม ได้แก่ คำถามด้านการลดการใช้ (Reduce) จำนวน 5 ข้อ คำถามด้านการนำกลับมาใช้ซ้ำ (Reuse) จำนวน 5 ข้อ และคำถามด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) จำนวน 5 ข้อ ผลการศึกษาแสดงสามารถแบ่งระดับความรู้ได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ระดับความรู้ของผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจเนอเรชันแซตเกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

(n = 385)

ระดับความรู้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับต่ำ	0	0.00
ระดับปานกลาง	2	0.52
ระดับสูง	383	99.48
คะแนนเฉลี่ย $\bar{X}$ = 14.18, SD. = 1.24, Min-Max = 0-15		

จากตารางที่ 3 สามารถอธิบายได้ดังนี้

จากการศึกษาระดับความรู้ของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้อยู่ในระดับสูง จำนวน 383 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 99.48 รองลงมาคือความรู้ในระดับปานกลาง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.52 และไม่พบผู้ที่มีความรู้ในระดับต่ำ โดยมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 14.18 คะแนน ($\bar{X} = 14.18$)

จากการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน หากพิจารณาข้อคำถาม รายด้าน พบว่า ด้านการลดการใช้ (Reduce) ข้อคำถามที่มีผู้ตอบผิดมากที่สุด คือ การใช้ขวดน้ำพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้งเป็นวิธีที่ดีในการลดขยะพลาสติก จำนวน 42 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 10.91 ด้านการนำกลับมาใช้ซ้ำ (Reuse) ข้อคำถามที่มีผู้ตอบผิดมากที่สุด คือ ขวดน้ำพลาสติกที่มีรอยขีดข่วนสามารถใช้ซ้ำได้อย่างปลอดภัย จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 7.79 และด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) ข้อคำถามที่มีผู้ตอบผิดมากที่สุด คือ ฝาครอบแก้วพลาสติก สามารถนำไปรีไซเคิลได้เช่นเดียวกับแก้ว จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.23 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

(n = 385)

ความรู้	ตอบถูก		ตอบผิด	
	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ
การลดการใช้ (Reduce)				
1. การใช้แก้วน้ำส่วนตัวแทนช่วยลดปริมาณขยะพลาสติกประเภทแก้วได้	347	90.13	38	9.87
2. การใช้ขวดน้ำพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้งเป็นวิธีที่ดีในการลดขยะพลาสติก	343	89.09	42	10.91
3. การใช้หลอดโลหะแทนหลอดพลาสติก เป็นวิธีหนึ่งในการลดขยะพลาสติก	370	96.10	15	3.90
4. ร้านเครื่องดื่มที่ใช้บรรจุภัณฑ์จากพลาสติกรีไซเคิล 100% ช่วยลดปริมาณขยะได้	363	94.29	22	5.71
5. การใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีบรรจุภัณฑ์พลาสติกน้อยลงช่วยลดขยะพลาสติกได้	345	89.61	40	10.39

ตารางที่ 4 ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน (ต่อ)

(n = 385)

ความรู้	ตอบถูก		ตอบผิด	
	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ
การนำกลับมาใช้ซ้ำ (Reuse)				
6. แก้วน้ำพลาสติกทุกชนิดสามารถนำมาใช้ซ้ำได้อย่างปลอดภัย	370	96.10	15	3.90
7. แก้วหรือขวดน้ำพลาสติกชนิดที่ใช้ครั้งเดียวทิ้ง (Single use plastic) ไม่ควรนำกลับมาใช้ซ้ำ	362	94.03	23	5.97
8. ถูพลาสติกที่ใช้ใส่แก้วเครื่องดื่มสามารถนำมาใช้ซ้ำเป็นถูขยะได้	377	97.92	8	2.08
9. แก้วหรือขวดพลาสติกไม่ควรนำกลับมาใช้ซ้ำหลายครั้ง เพราะอาจมีสารปนเปื้อน	373	96.88	12	3.12
10. ขวดน้ำพลาสติกที่มีรอยขีดข่วนสามารถใช้ซ้ำได้อย่างปลอดภัย	355	92.21	30	7.79
การนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)				
11. หลอดพลาสติกสามารถนำมารีไซเคิลได้ง่ายเหมือนขวด PET	376	97.66	9	2.34
12. ฝาครอบแก้วพลาสติก สามารถรีไซเคิลได้เช่นเดียวกับแก้ว	361	93.77	24	6.23
13. พลาสติกทุกประเภทจากร้านเครื่องดื่มสามารถนำกลับมารีไซเคิลได้	366	95.06	19	4.94
14. การแยกขยะพลาสติกตามประเภท จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการรีไซเคิล	378	98.18	7	1.82
15. พลาสติก PET และ HDPE เป็นพลาสติกที่มีการรีไซเคิลสูงที่สุด	373	96.88	12	3.12

จากตารางที่ 4 สามารถอธิบายได้ดังนี้

ด้านการลดการใช้ (Reduce) ข้อคำถามที่มีผู้ตอบผิดมากที่สุด คือ การใช้ขวดน้ำพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้งเป็นวิธีที่ดีในการลดขยะพลาสติก จำนวน 42 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 10.91 รองลงมาคือ การใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีบรรจุภัณฑ์พลาสติกน้อยลงช่วยลดขยะพลาสติกได้ จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.39 และการใช้แก้วน้ำส่วนตัวแทนช่วยลดปริมาณขยะพลาสติกประเภทแก้วได้ จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 9.87 ตามลำดับ

ด้านการนำกลับมาใช้ซ้ำ (Reuse) ข้อคำถามที่มีผู้ตอบผิดมากที่สุด คือ ขวดน้ำพลาสติกที่มีรอยขีดข่วนสามารถใช้ซ้ำได้อย่างปลอดภัย จำนวน 30 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 7.79 รองลงมาคือ แก้วหรือขวดน้ำพลาสติกชนิดที่ใช้ครั้งเดียวทิ้ง (Single use plastic) ไม่ควรนำกลับมาใช้ซ้ำ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.97 และแก้วน้ำพลาสติกทุกชนิดสามารถนำมาใช้ซ้ำได้อย่างปลอดภัย จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.90 ตามลำดับ

ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) ข้อคำถามที่มีผู้ตอบผิดมากที่สุด คือ ฝาครอบแก้วพลาสติก สามารถนำไปรีไซเคิลได้เช่นเดียวกับแก้ว จำนวน 24 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 6.23 รองลงมาคือ พลาสติกทุกประเภทจากร้านเครื่องดื่มสามารถนำกลับมารีไซเคิลได้ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 4.94 และพลาสติก PET และ HDPE เป็นพลาสติกที่มีการรีไซเคิลสูงที่สุด จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.12 ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ผลการศึกษาพฤติกรรมของผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มजेเนอเรชั่นแซดในการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

จากการศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน ดังตารางที่

5

ตารางที่ 5 พฤติกรรมในการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

(n = 385)

พฤติกรรมในการจัดการขยะพลาสติก	$\bar{X}$	SD.	ระดับพฤติกรรม	ลำดับ
พฤติกรรมในการลดการใช้ (Reduce)	4.07	0.84	มาก	2
พฤติกรรมในการนำกลับมาใช้ซ้ำ (Reuse)	4.03	0.87	มาก	3
พฤติกรรมในการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)	4.12	0.83	มาก	1
โดยรวม	4.07	0.85	มาก	

จากตารางที่ 5 สามารถอธิบายได้ดังนี้

หากพิจารณารายด้านพบว่าพฤติกรรมในการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 4.12 รองลงมาคือ พฤติกรรมในการลดการใช้ (Reduce) อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 และพฤติกรรมในการนำกลับมาใช้ซ้ำ (Reuse) อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.03 ตามลำดับ

พฤติกรรมด้านการลดการใช้ (Reduce) ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, $SD. = 0.84$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า พฤติกรรมลดการใช้หลอดพลาสติกโดยไปใช้หลอดซิลิโคนหรือไม่ใช้เลย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.18$, $SD. = 0.78$) รองลงมาคือ พฤติกรรมนำแก้วหรือภาชนะส่วนตัวไปซื้อเครื่องดื่มแทนการใช้แก้วพลาสติกของร้าน ($\bar{X} = 4.11$, $SD. = 0.78$) และพฤติกรรมใช้ถุงผ้าหรือถุงใช้ซ้ำเมื่อต้องซื้อของหรือซื้อเครื่องดื่ม ($\bar{X} = 4.03$, $SD. = 0.88$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 พฤติกรรมของผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจนเอเรชั่นแซดในการลดการใช้ (Reduce)

($n = 385$)

พฤติกรรมในการลดการใช้ (Reduce)	ระดับปฏิบัติ					$\bar{X}$	SD.	ระดับพฤติกรรม
	ประจำทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานๆ ครั้ง	บางครั้ง บางคราว	ไม่เคย			
1. ทานน้ำแก้วหรือภาชนะส่วนตัวไปซื้อเครื่องดื่มแทนการใช้แก้วพลาสติกของร้าน	132 (34.29)	169 (43.90)	79 (20.52)	4 (1.04)	1 (0.26)	4.11	0.78	มาก
2. ทานลดการใช้หลอดพลาสติกโดยไปใช้หลอดซิลิโคน	149 (38.70)	168 (43.64)	59 (15.32)	8 (2.08)	1 (0.26)	4.18	0.78	มาก

ตารางที่ 6 พฤติกรรมของผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจนเอเรชั่นแซดในการลดการใช้ (Reduce) (ต่อ)

(n = 385)

พฤติกรรมในการลดการใช้ (Reduce)	ระดับปฏิบัติ					$\bar{X}$	SD.	ระดับพฤติกรรม
	ประจำทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานๆครั้ง	บางครั้งบางคราว	ไม่เคย			
3. ท่านพยายามหลีกเลี่ยงสินค้าที่ใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกมากเกินไป	136 (35.32)	132 (34.29)	105 (27.27)	12 (3.12)	0 (0.00)	4.02	0.87	มาก
4. ท่านใช้ถุงผ้าเมื่อต้องซื้อของหรือซื้อเครื่องดื่มในร้านเครื่องดื่ม	140 (36.36)	132 (34.29)	99 (25.71)	13 (3.38)	1 (0.26)	4.03	0.88	มาก
5. ท่านเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่สามารถเติมซ้ำได้ เช่น รีฟิล แชมพูหรือสบู่	133 (34.55)	145 (37.66)	83 (21.56)	23 (5.97)	1 (0.26)	4.00	0.91	มาก
ภาพรวม						4.07	0.84	มาก

พฤติกรรมด้านการนำกลับมาใช้ซ้ำ (Reuse) ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, SD. = 0.87) โดยเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าพฤติกรรมพกภาชนะใส่อาหารแบบใช้ซ้ำเมื่อต้องซื้ออาหารกลับบ้าน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.14$, SD. = 0.84) รองลงมาคือ พฤติกรรมใช้ถุงใช้ซ้ำเมื่อต้องซื้อของหรือซื้อเครื่องดื่ม ($\bar{X} = 4.07$, SD. = 0.87) และพฤติกรรมนำพลาสติกแข็ง เช่น กล่องพลาสติกมาประยุกต์ใช้ใส่ของในบ้าน ($\bar{X} = 4.00$, SD. = 0.86) ตามลำดับ ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 พฤติกรรมของผู้บริโภคเครื่องดีมีกลุ่มเจนเอเรชั่นแซดในการนำกลับมาใช้ซ้ำ (Reuse)

(n = 385)

พฤติกรรมในการนำกลับมาใช้ซ้ำ (Reuse)	ระดับปฏิบัติ					$\bar{X}$	SD.	ระดับพฤติกรรม
	ประจำทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานๆ ครั้ง	บางครั้ง บางคราว	ไม่เคย			
1. ทำนาล้างและนำขวดหรือกล่องพลาสติกกลับมาใช้ซ้ำในบ้าน	124 (32.21)	132 (34.29)	112 (29.09)	17 (4.42)	0 (0.00)	3.94	0.89	มาก
2. ทำนพกภาชนะใส่อาหารแบบใช้ซ้ำเมื่อต้องซื้ออาหารกลับบ้าน	148 (38.44)	158 (41.04)	64 (16.62)	14 (3.64)	1 (0.26)	4.14	0.84	มาก
3. ทำนเก็บถุงพลาสติกที่ได้รับมาเพื่อนำกลับมาใช้ซ้ำในโอกาสถัดไป	137 (35.58)	124 (32.21)	106 (27.53)	18 (4.68)	0 (0.00)	3.99	0.90	มาก
4. ทำนใช้ถุงใช้ซ้ำเมื่อต้องซื้อของหรือซื้อเครื่องดีมี	137 (35.58)	160 (41.56)	66 (17.14)	22 (5.71)	0 (0.00)	4.07	0.87	มาก

ตารางที่ 7 พฤติกรรมของผู้บริโภคเครื่องดีมกลุ่มเจนเนอเรชันแซตในการนำกลับมาใช้ซ้ำ (Reuse) (ต่อ)
($n = 385$)

พฤติกรรมในการนำกลับมาใช้ซ้ำ (Reuse)	ระดับปฏิบัติ					$\bar{X}$	SD.	ระดับพฤติกรรม
	ประจำทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานๆ ครั้ง	บางครั้ง บางคราว	ไม่เคย			
5. ทำนนำพลาสติกแข็ง เช่น กล่องพลาสติกมาประยุกต์ใช้ใส่ของในบ้าน	125 (32.47)	150 (38.96)	96 (24.96)	12 (3.12)	2 (0.52)	4.00	0.86	มาก
ภาพรวม						4.03	0.87	มาก

พฤติกรรมด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, SD. = 0.83) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การเลือกซื้อเครื่องดีมจากร้านที่ใช้บรรจุภัณฑ์ (แก้ว) สามารถรีไซเคิลได้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.16$, SD. = 0.79) รองลงมาคือ พฤติกรรมนำขยะพลาสติกไปรีไซเคิลองค์กรที่รีไซเคิล ($\bar{X} = 4.16$, SD. = 0.84) และพฤติกรรมแยกขยะพลาสติกจากการซื้อเครื่องดีมเพื่อนำไปขายให้ร้านรับซื้อของเก่า ($\bar{X} = 4.14$, SD. = 0.83) ตามลำดับ ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 พฤติกรรมของผู้บริโภคเครื่องดื่มน้ำกลุ่มเจนเนอเรชันแซตในการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)

(n = 385)

พฤติกรรมในการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)	ระดับปฏิบัติ					$\bar{X}$	SD.	ระดับพฤติกรรม
	ประจำทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานๆ ครั้ง	บางครั้ง บางคราว	ไม่เคย			
1. ท่านคัดแยกขยะพลาสติกออกจากขยะอื่นก่อนทิ้ง	130 (33.76)	168 (43.64)	77 (20.00)	10 (2.60)	0 (0.00)	4.09	0.80	มาก
2. ท่านนำขยะพลาสติกไปรีไซเคิลองค์กรที่รับรีไซเคิล	157 (40.78)	150 (38.96)	63 (16.36)	14 (3.64)	1 (0.26)	4.16	0.84	มาก
3. ท่านล้างภาชนะพลาสติกก่อนทิ้งเพื่อให้สามารถนำไปรีไซเคิลได้ง่ายขึ้น	142 (36.88)	147 (38.18)	79 (20.52)	15 (3.90)	2 (0.52)	4.07	0.88	มาก
4. ท่านแยกขยะพลาสติกจากการซื้อเครื่องดื่มเพื่อนำไปขายให้ร้านรับซื้อของเก่า	149 (38.70)	156 (40.52)	66 (17.14)	14 (3.64)	0 (0.00)	4.14	0.83	มาก

ตารางที่ 8 พฤติกรรมของผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจเนอเรชันแซตในการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)
(ต่อ)

(n = 385)

พฤติกรรมในการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)	ระดับปฏิบัติ					$\bar{X}$	SD.	ระดับพฤติกรรม
	ประจำทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานๆ ครั้ง	บางครั้ง บางคราว	ไม่เคย			
5. ท่านเลือกซื้อเครื่องดื่มจากร้านที่ใช้บรรจุภัณฑ์ (แก้ว) สามารถรีไซเคิลได้	151 (39.22)	148 (38.44)	81 (21.04)	5 (1.30)	0 (0.00)	4.16	0.79	มาก
ภาพรวม						4.12	0.83	มาก

ส่วนที่ 4 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับพฤติกรรมในการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนของผู้บริโภคกลุ่มเจเนอเรชันแซต

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับพฤติกรรมในการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนของผู้บริโภคกลุ่มเจเนอเรชันแซต แสดงให้เห็นว่า ความรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับพฤติกรรมการจัดการขยะพลาสติก ($r = 0.44$, $p = 0.02$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 แสดงค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (r) ระหว่างความรู้กับพฤติกรรมในการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนของผู้บริโภคกลุ่มเจเนอเรชันแซต

(n = 385)

ตัวแปร	r	p-value	ความสัมพันธ์
ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติก กับ พฤติกรรมการจัดการขยะพลาสติก	0.44	0.02	บวก ระดับปานกลาง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 9 สามารถอธิบายได้ดังนี้

ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติกของผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชันแซตมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับพฤติกรรมการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน โดยมีความสัมพันธ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน เท่ากับ $r = 0.44$ และมีค่าความนัยสำคัญทางสถิติ (p-value) เท่ากับ 0.02 ซึ่งต่ำกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ที่ .05 แสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า ความรู้มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะพลาสติกของกลุ่มตัวอย่าง

ค่าสัมประสิทธิ์ $r = 0.44$ จัดอยู่ในระดับ ความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลาง หมายถึง เมื่อระดับความรู้ของผู้บริโภคเพิ่มขึ้น พฤติกรรมการจัดการขยะพลาสติก เช่น การลดการใช้ การนำกลับมาใช้ซ้ำ และการนำกลับมาใช้ใหม่ ก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นไปด้วย ถึงแม้จะไม่ใช่ความสัมพันธ์ที่สมบูรณ์แบบ (r ใกล้ 1) แต่ก็ชี้ให้เห็นว่า ความรู้มีบทบาทสำคัญต่อการกระตุ้นพฤติกรรมที่สอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

ส่วนที่ 5 ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

ปัญหาในการดำเนินการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

จากการศึกษา พบว่าการจัดการขยะพลาสติกของผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชันแซตยังคงเผชิญกับหลายปัญหา ทั้งในระดับบุคคลและระดับโครงสร้าง ด้านบุคคล ปัญหาหลักคือความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนยังไม่ลึกซึ้ง แม้จะมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับผลกระทบของขยะพลาสติก แต่การเชื่อมโยงสู่การปฏิบัติจริงยังไม่ชัดเจน ผู้บริโภคส่วนหนึ่งไม่ทราบว่า จะเลือกใช้ผลิตภัณฑ์อย่างไรให้สอดคล้องกับหลักการการลดการใช้ การนำกลับมาใช้ซ้ำ และการนำกลับมาใช้ใหม่ขณะที่ในระดับโครงสร้าง พบว่าระบบแยกขยะของหน่วยงานท้องถิ่นยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ และขาดการสนับสนุนอย่างจริงจังจากภาครัฐกิจ เช่น ร้านค้าหรือผู้ประกอบการที่ยังไม่ให้ความสำคัญกับการสร้างแรงจูงใจในการจัดการขยะอย่างยั่งยืน รวมถึงไม่มีจุดรับคืนขยะพลาสติกอย่างเป็นทางการและเข้าถึงง่ายสำหรับประชาชนทั่วไป

อุปสรรคในการดำเนินการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

แม้ผู้บริโภคบางกลุ่มจะมีเจตนาที่ดีในการลดขยะพลาสติก แต่ก็ยังมีอุปสรรคหลายประการที่ขัดขวางการเปลี่ยนพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน อุปสรรคในระดับบุคคลส่วนใหญ่เกิดจากความเคยชินกับความสะดวกสบาย เช่น การเลือกใช้ภาชนะพลาสติกเพราะรวดเร็วและหาได้ง่าย รวมถึงการขาดแรงจูงใจจากคนรอบตัว เช่น เพื่อน ครอบครัว หรือสถาบันการศึกษา ที่ยังไม่ร่วมส่งเสริมการจัดการขยะร่วมกัน นอกจากนี้ บางคนยังรู้สึกไม่มั่นใจว่าจะสามารถคัดแยกขยะได้อย่างถูก

วิธีหรือไม่ ส่วนในระดับโครงสร้าง อุปสรรคสำคัญคือการเข้าถึงบริการหรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้องยังมีข้อจำกัด เช่น จุดรับคืนขยะอยู่ไกลหรือไม่อยู่ในชุมชน ขาดระบบจูงใจจากร้านค้า เช่น คะแนนสะสมหรือส่วนลด รวมทั้งยังไม่มีแนวทางการสนับสนุนที่ชัดเจนจากภาครัฐหรือองค์กรปกครองท้องถิ่นในการขับเคลื่อนแนวทางเศรษฐกิจหมุนเวียนในระดับชุมชน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ความรู้และพฤติกรรมของผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจเนอเรชันแซตในการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้ของผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจเนอเรชันแซตเกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน เพื่อศึกษาพฤติกรรมของผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจเนอเรชันแซตในการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน และเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับพฤติกรรมในการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนของผู้บริโภคกลุ่มเจเนอเรชันแซต สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 21-24 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี อาชีพนักศึกษา รายได้เฉลี่ย 8,001 – 13,000 บาทต่อเดือน และความถี่ในการใช้ซื้อเครื่องดื่ม 3 – 4 ครั้งต่อสัปดาห์

2. ระดับความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

ระดับความรู้ของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับสูง รองลงมาคือความรู้ในระดับปานกลาง และไม่พบผู้ที่มีความรู้ในระดับต่ำ หากพิจารณาข้อคำถามด้านการลดการใช้ (Reduce) ข้อคำถามที่มีผู้ตอบผิดมากที่สุด คือ การใช้ขวดน้ำพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้งเป็นวิธีที่ดีในการลดขยะพลาสติก ด้านการนำกลับมาใช้ซ้ำ (Reuse) ข้อคำถามที่มีผู้ตอบผิดมากที่สุด คือ ขวดน้ำพลาสติกที่มีรอยขีดข่วนสามารถใช้ซ้ำได้อย่างปลอดภัย และด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) ข้อคำถามที่มีผู้ตอบผิดมากที่สุด คือ ฝาครอบแก้วพลาสติก สามารถนำไปรีไซเคิลได้เช่นเดียวกับแก้ว

ระดับความรู้โดยรวมของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) มากที่สุด รองลงมาคือการนำกลับมาใช้ซ้ำ (Reuse) และการลดการใช้ (Reduce) ตามลำดับ

3. พฤติกรรมในการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

พฤติกรรมการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมอยู่ในระดับมาก หากพิจารณารายด้าน พฤติกรรมในการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)

อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ พฤติกรรมในการลดการใช้ (Reduce) และ พฤติกรรมในการนำกลับมาใช้ซ้ำ (Reuse) ตามลำดับ

พฤติกรรมด้านการลดการใช้ (Reduce) ของกลุ่มตัวอย่าง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พฤติกรรมลดการใช้หลอดพลาสติกโดยไปใช้หลอดซิลิโคนหรือไม่ใช้เลย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ พฤติกรรมนำแก้วหรือภาชนะส่วนตัวไปซื้อเครื่องดื่มแทนการใช้แก้วพลาสติกของร้าน และพฤติกรรมใช้ถุงผ้าหรือถุงใช้ซ้ำเมื่อต้องซื้อของหรือซื้อเครื่องดื่ม ตามลำดับ

พฤติกรรมด้านการนำกลับมาใช้ซ้ำ (Reuse) ของกลุ่มตัวอย่าง โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณารายข้อ พฤติกรรมพกภาชนะใส่อาหารแบบใช้ซ้ำเมื่อต้องซื้ออาหารกลับบ้าน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ พฤติกรรมใช้ถุงใช้ซ้ำเมื่อต้องซื้อของหรือซื้อเครื่องดื่ม และพฤติกรรมนำพลาสติกแข็ง เช่น กล่องพลาสติกมาประยุกต์ใช้ใส่ของในบ้าน ตามลำดับ

พฤติกรรมด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) ของกลุ่มตัวอย่าง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ การเลือกซื้อเครื่องดื่มจากร้านที่ใช้บรรจุภัณฑ์ (แก้ว) สามารถรีไซเคิลได้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ พฤติกรรมนำขยะพลาสติกไปรีไซเคิลองค์กรที่รับรีไซเคิล และ พฤติกรรมแยกขยะพลาสติกจากการซื้อเครื่องดื่มเพื่อนำไปขายให้ร้านรับซื้อของเก่า ตามลำดับ

4. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับพฤติกรรมในการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนของผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชันแซด

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับพฤติกรรมในการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนของผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชันแซด แสดงให้เห็น ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติกของผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชันแซด มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับพฤติกรรมการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน เท่ากับ $r = 0.44$ และมี ค่าความนัยสำคัญทางสถิติ (p -value) = 0.02 ซึ่งต่ำกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ที่ 0.05 แสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ความรู้ที่เพิ่มขึ้น มีแนวโน้มส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการจัดการขยะพลาสติกของกลุ่มตัวอย่างในทิศทางที่ดีขึ้น

ค่าสัมประสิทธิ์ $r = 0.44$ บ่งชี้ถึงความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง หมายความว่า เมื่อผู้บริโภคมีความรู้มากขึ้นเกี่ยวกับการจัดการขยะอย่างถูกวิธี เช่น การลดการใช้พลาสติก (Reduce) การนำกลับมาใช้ซ้ำ (Reuse) และการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) พฤติกรรมเหล่านี้ก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามไปด้วย แม้จะไม่ใช่ความสัมพันธ์ที่สมบูรณ์แบบ แต่ก็สะท้อนให้เห็นว่าความรู้เป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นพฤติกรรมเชิงบวก ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางเศรษฐกิจหมุนเวียนที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคในการลดปริมาณขยะและใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน

5. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน แม้ผู้บริโภคร่วมเจเนอเรชันแซตจะมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับผลกระทบของขยะพลาสติกและแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน แต่ยังคงพบทั้ง ปัญหา และ อุปสรรค ที่ส่งผลกระทบต่อ การนำไปสู่พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะที่ยั่งยืน

ในส่วนของ **ปัญหา** ด้านบุคคล ผู้บริโภคจำนวนหนึ่งยังขาดความเข้าใจที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับหลักการ Reduce, Reuse และ Recycle โดยไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ หรือการปฏิบัติจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะที่ในระดับโครงสร้าง ระบบแยกขยะในชุมชนยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ และยังขาดจุดรับคืนขยะพลาสติกที่เข้าถึงได้ง่าย รวมถึงภาคธุรกิจยังไม่ได้มีบทบาทหรือแรงจูงใจที่ชัดเจนในการสนับสนุนพฤติกรรมผู้บริโภคในประเด็นนี้

สำหรับ **อุปสรรค** ด้านบุคคล ส่วนใหญ่เกิดจากความเคยชินในวิถีชีวิตที่เน้นความสะดวกสบาย เช่น การใช้ภาชนะพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว รวมถึงแรงสนับสนุนจากรอบข้างยังไม่เพียงพอ ซึ่งทำให้ผู้บริโภคขาดแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ส่วนในระดับโครงสร้าง อุปสรรคสำคัญ ได้แก่ การขาดสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น จุดรับคืนขยะหรือระบบให้รางวัลจูงใจจากร้านค้า และการขาดนโยบายหรือแนวทางสนับสนุนที่เป็นรูปธรรมจากรัฐหรือองค์กรปกครองท้องถิ่น

ผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการส่งเสริมทั้งความรู้ ความเข้าใจ และโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เพื่อให้การจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนสามารถดำเนินได้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืนในระดับบุคคลและสังคม

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจเนอเรชันแซตในจังหวัดเพชรบุรี พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 21–24 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ประกอบอาชีพนักศึกษา และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 8,001–13,000 บาท โดยใช้บริการร้านเครื่องดื่มบ่อยที่สุดประมาณ 3–4 ครั้งต่อสัปดาห์ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มเจเนอเรชันแซตที่ศึกษาเป็นกลุ่มที่อยู่ในวัยเรียนหรือเพิ่งเริ่มต้นเข้าสู่การทำงาน ซึ่งมีลักษณะการใช้ชีวิตที่สอดคล้องกับบริบทของสังคมเมืองในปัจจุบัน โดยนิยมบริโภคเครื่องดื่มในลักษณะซื้อกลับบ้านหรือซื้อเพื่อบริโภคนอกบ้านเป็นประจำ ส่งผลให้มีการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติก เช่น แก้วพลาสติก หลอด และฝาปิด เป็นจำนวนมาก

ในด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจนเอเรชั่นแซตส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 99.48) ซึ่งอาจเป็นผลมาจากพฤติกรรมการบริโภคข้อมูลของคนกลุ่มนี้ที่ใกล้ชิดกับเทคโนโลยีและสื่อออนไลน์เป็นอย่างมาก เนื่องจากเจนเอเรชั่นแซตเติบโตมาพร้อมกับการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและโซเชียลมีเดีย ทำให้สามารถรับข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อม การรีไซเคิล และแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนได้อย่างรวดเร็ว ผ่านช่องทางต่างๆ เช่น แคมเปญของแบรนด์ บทความอินโฟกราฟิก วิดีโอสั้น หรือคอนเทนต์จากอินฟลูเอนเซอร์ด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งมักนำเสนอในรูปแบบที่เข้าใจง่ายและเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ นงนภัส ศรีเครือแก้ว และคณะ (2564) ที่พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยที่รับข้อมูลจากสื่อออนไลน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องมีระดับความรู้และทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการคัดแยกขยะ และการรีไซเคิลมากกว่าผู้ที่ไม่ติดตามข้อมูลเหล่านี้ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มผู้บริโภครุ่นใหม่มีความเข้าใจในหลักการ 3Rs ได้แก่ Reduce (ลดการใช้), Reuse (นำกลับมาใช้ซ้ำ) และ Recycle (นำกลับมาใช้ใหม่) ซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานในระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน อย่างไรก็ตาม แม้ระดับความรู้โดยรวมจะอยู่ในระดับดีมาก แต่เมื่อพิจารณาถึงพฤติกรรมรายข้อยังพบว่ามีความเข้าใจคลาดเคลื่อนบางประเด็น เช่น ความเชื่อว่าการใช้ขวดพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวสามารถลดขยะได้ หรือการใช้ขวดที่มีรอยขีดข่วนซ้ำได้อย่างปลอดภัย รวมถึงความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการรีไซเคิลฝาแก้วพลาสติก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าแม้จะมีความรู้ในเชิงทฤษฎี แต่ยังคงขาดความเข้าใจในข้อเท็จจริงที่จำเป็นต่อการนำไปใช้ในการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันอย่างถูกต้องและยั่งยืน

ด้านพฤติกรรมการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างเจนเอเรชั่นแซตในจังหวัดเพชรบุรีมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 99.48) และแสดงพฤติกรรมเชิงรุกในการจัดการขยะตามหลักการ 3Rs โดยเฉพาะพฤติกรรม Recycle (นำกลับมาใช้ใหม่) ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ Reduce (ลดการใช้) และ Reuse (นำกลับมาใช้ซ้ำ) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริโภครุ่นใหม่สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมโดยไม่รู้สึกรู้ว่าต้องสละความสะดวกสบายมากจนเกินไป สาเหตุสำคัญคือพวกเขาเติบโตมาในยุคดิจิทัลและเข้าถึงข้อมูลสิ่งแวดล้อมผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย วิดีโออินโฟกราฟิก และคอนเทนต์จากอินฟลูเอนเซอร์ได้อย่างแพร่หลาย ซึ่งช่วยสร้างความเข้าใจในหลักการทางทฤษฎีได้อย่างรวดเร็วและชัดเจน ในทางสถิติ พบว่าความรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับพฤติกรรม ($r = 0.44, p = 0.02$) ซึ่งชี้ชัดว่าเมื่อความรู้เพิ่มมากขึ้น พฤติกรรมที่สอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนจะเกิดขึ้นมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ แม้พฤติกรรมด้าน Recycle จะมีแนวโน้มสูง แต่การนำความรู้ไปปฏิบัติจริงยังคงพบข้อจำกัด เช่น ความไม่เข้าใจในรายละเอียดเชิงเทคนิคของการใช้งานซ้ำ หรือความกังวลด้านสุขอนามัยเมื่อใช้ภาชนะซ้ำ โดยสะท้อนถึงช่องว่างระหว่างความรู้กับการทำจริง

(Knowledge–Action Gap) ซึ่งเป็นเรื่องที่พบในหลายงานวิจัยด้านพฤติกรรมเชิงสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ พฤติกรรมของผู้บริโภคยังสอดคล้องกับทฤษฎีค่านิยมแบบอุทิศตนต่อส่วนรวม (Altruistic Values) ตามแนวคิดของ Schwartz (1977) ที่อธิบายว่าวัยรุ่นที่ตระหนักถึงผลกระทบของปัญหาโลกจะมีแรงจูงใจภายในในการทำดีต่อส่วนมีแนวโน้มปฏิบัติอย่างยั่งยืน ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานศึกษาของ อังคณา อินทร์รักษา (2565) ที่พบว่า ผู้บริโภคกลุ่มเจนเนอเรชันแซตในเขตเมืองมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมการบริโภคที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยเฉพาะหากมีการส่งเสริมจากภาครัฐหรือร้านค้า เช่น มีส่วนลดหรือสิทธิพิเศษเมื่อนำภาชนะมาเอง นอกจากนี้ ผลการศึกษาวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปวีณา บุญส่ง (2564) ที่ระบุว่า การเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้บริโภคให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมจะเกิดขึ้นได้จริงก็ต่อเมื่อมีองค์ความรู้และแรงจูงใจที่เพียงพอ

ในส่วนของการสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับพฤติกรรม จากผลการวิจัยพบว่า ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติกมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับพฤติกรรมการจัดการขยะ ($r = 0.44, p = 0.02$) สอดคล้องกับทฤษฎี Knowledge–Attitude–Behavior Model (KAB Model) ของ Ajzen (1991) ซึ่งอธิบายว่าความรู้เป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติ และทัศนคติจะส่งผลต่อพฤติกรรมในที่สุด โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนหรือผู้บริโภคกลุ่มเจนเนอเรชันแซตที่มีความคุ้นเคยกับเทคโนโลยีและสามารถเข้าถึงข้อมูลผ่านสื่อสังคมออนไลน์ได้อย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ความรู้ที่ชัดเจนเกี่ยวกับผลกระทบของขยะพลาสติกและแนวทางการจัดการที่ถูกต้อง ช่วยเสริมสร้างทัศนคติเชิงบวกและกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น การเลือกใช้บรรจุภัณฑ์แบบยั่งยืน การหลีกเลี่ยงพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว และการคัดแยกขยะอย่างถูกวิธี ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเมื่อความรู้เพิ่มขึ้น ความตระหนักรู้ก็จะสูงขึ้น และนำไปสู่พฤติกรรมที่สอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนได้อย่างเป็นรูปธรรม

ในด้านปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน จากการศึกษาพบว่า แม้ผู้บริโภคกลุ่มเจนเนอเรชันแซตจะมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับผลกระทบของขยะพลาสติกและแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน แต่การนำความรู้ที่ไปปฏิบัติจริงยังคงเผชิญกับทั้งปัญหาและอุปสรรค โดยในระดับบุคคล ผู้บริโภคจำนวนหนึ่งยังขาดความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับหลักการ Reduce, Reuse และ Recycle ทำให้ไม่สามารถนำไปใช้เลือกผลิตภัณฑ์หรือจัดการขยะได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันพฤติกรรมที่เคยชินกับความสะดวกสบาย เช่น การใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว และการขาดแรงสนับสนุนจากคนรอบข้าง ล้วนเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลง ส่วนในระดับโครงสร้างยังพบว่าระบบแยกขยะในชุมชนไม่มีประสิทธิภาพ จุดรับคืนขยะพลาสติกยังมีไม่เพียงพอ และภาครัฐก็ยังขาดมาตรการสนับสนุนหรือสิ่งจูงใจ เช่น ส่วนลดหรือรางวัลในการลดใช้พลาสติก ขณะที่ภาครัฐหรือท้องถิ่นยังไม่มียุทธศาสตร์ที่เป็นรูปธรรมส่งผลให้แม้จะมีความรู้ แต่การปฏิบัติเพื่อจัดการขยะอย่างยั่งยืนยังเกิดขึ้นได้ไม่เต็มที่ จึงจำเป็นต้องมี

การส่งเสริมทั้งด้านความรู้ ทักษะ ทักษะ และระบบสนับสนุนเชิงโครงสร้างเพื่อให้แนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนสามารถขับเคลื่อนในระดับบุคคลและสังคมได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ควรเน้นการพัฒนาและจัดทำแหล่งข้อมูลหรือสื่อการเรียนรู้ที่เฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับการใช้ขวดพลาสติกและภาชนะซ้ำอย่างปลอดภัย เช่น การจัดเวิร์กช็อป หรือคอนเทนต์ให้ความรู้ในรูปแบบวิดีโอหรืออินโฟกราฟิก เพื่อช่วยลดความสับสนและความเข้าใจผิดของผู้บริโภคในเรื่องสุขอนามัยและวิธีการใช้ซ้ำที่ถูกต้อง ส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมการใช้ซ้ำอย่างมีความรับผิดชอบและปลอดภัย

2. ควรส่งเสริมการสร้างระบบการคัดแยกขยะที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมในชุมชน เช่น การติดตั้งป้ายสัญลักษณ์ให้ความรู้ในจุดทิ้งขยะ การจัดตั้งจุดรับคืนขยะพลาสติกที่เข้าถึงง่าย และการทำงานร่วมกับภาคธุรกิจในการจัดระบบแรงจูงใจ เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนเข้าใจและปฏิบัติตามคัดแยกขยะได้อย่างถูกต้อง ลดข้อผิดพลาดในการรีไซเคิลและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะในภาพรวม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างจากเจเนอเรชันอื่นๆ เพื่อให้ได้มุมมองที่ครอบคลุมเกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการขยะพลาสติกในประชากรกลุ่มต่าง ๆ และสามารถเปรียบเทียบพฤติกรรมระหว่างเจเนอเรชันได้อย่างชัดเจน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายหรือแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมด้านสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับแต่ละช่วงวัย

2. ฝึสานระหว่างการศึกษาเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลในแง่ของเหตุผลแรงจูงใจ รวมถึงประสบการณ์ของผู้บริโภคในการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมในเชิงลึก และสามารถออกแบบแนวทางหรือมาตรการส่งเสริมพฤติกรรมด้านสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพและตรงกับบริบทของกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2562). **Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. 2561–2573**. เข้าถึงได้จาก <https://www.pcd.go.th>
- กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2564). **แนวทางการจัดการขยะพลาสติกเพื่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียน**. เข้าถึงได้จาก <https://www.pcd.go.th/publication/29250>
- กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2566). **รายงานสถานการณ์ขยะมูลฝอยประเทศไทย ปี 2566**. เข้าถึงได้จาก <https://www.pcd.go.th>
- กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2567). **แนวทางการจัดการขยะพลาสติกตามหลักเศรษฐกิจหมุนเวียน พ.ศ. 2567**. เข้าถึงได้จาก <https://www.pcd.go.th/publication/28484/>
- กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. (2566). **การจัดการขยะพลาสติกในพื้นที่ชายฝั่งทะเล**. เข้าถึงได้จาก <https://www.dmcr.go.th>
- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2565). **การพัฒนาเศรษฐกิจหมุนเวียนในภาคธุรกิจไทย**. เข้าถึงได้จาก <https://www.deqp.go.th>
- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2565). **การสร้างความรู้ตระหนักรู้และพฤติกรรมลดใช้พลาสติกในกลุ่มประชาชน**. กรุงเทพมหานคร.
- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2566). **รายงานสถานการณ์สิ่งแวดล้อมประเทศไทย ปี 2566**. เข้าถึงได้จาก <https://www.deqp.go.th>
- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ก. (2566). **รายงานสถานการณ์ขยะพลาสติกในประเทศไทย ปี 2566**. เข้าถึงได้จาก https://www.pcd.go.th/wp-content/uploads/2024/06/pcdnew-2024-06-05_08-53-46_094299.pdf
- กรุงศรีกูรู. (2564). **6 สิ่งต้องรู้เมื่อบุกตลาดเงิน Z**. เข้าถึงได้จาก <https://www.krungsri.com/th/plearn-plearn/6-techniques-to-approach-gen-z>
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2562ก). "การใช้ Bloom's Taxonomy ในการพัฒนาการเรียนรู้และพฤติกรรมของผู้บริโภค." **วารสารการบริหารธุรกิจและการตลาด**, 22, 4: 56-64.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2562ข). **การวิจัยและสถิติทางธุรกิจ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2562ค). "พฤติกรรมผู้บริโภคในการจัดการขยะพลาสติกและการนำเศรษฐกิจหมุนเวียนมาใช้." **วารสารพฤติกรรมผู้บริโภค**, 5, 1: 12-30.
- กัลยาณี จิตต์ชื่น. (2565). "พฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคเจนเอเรชั่นแซดในกรุงเทพมหานคร." **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ** มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2566). **รายงานสถานการณ์การท่องเที่ยวประเทศไทย ปี 2566**. เข้าถึงได้จาก <https://www.tat.or.th/th/about-tat/annual-report>
- ณัฐพร ตั้งจิตสำราญสุข. (2565). **พฤติกรรมผู้บริโภค Gen Z กับความยั่งยืน**. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยการตลาด.
- ทวีศักดิ์ ศรีธัญญลักษณ์. (2565ก). "การศึกษาแนวโน้มพฤติกรรมจัดการขยะของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย." **วารสารสิ่งแวดล้อมไทย**, 41, 3: 89-102.
- ทวีศักดิ์ ศรีธัญญลักษณ์. (2565ข). "ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมจัดการขยะพลาสติกของประชาชนในเขตเมือง." **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ** มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธิดารัตน์ นาคะปิยะ. (2565). "การรับรู้ ความรู้ และพฤติกรรมการลดการใช้พลาสติกของผู้บริโภคเจนเอเรชั่นแซดในเขตกรุงเทพมหานคร." **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ** มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นงนภัส ศรีเครือแก้ว, อธิภัทร สังข์ทอง, และวราภรณ์ อินทะชัย. (2564). "การศึกษาความรู้และพฤติกรรมการจัดการขยะของนักศึกษามหาวิทยาลัยในเขตเมือง." **วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม**, 23, 3: 115-126.
- บริษัท ดีลอยท์ ประเทศไทย. (2564). **ผลสำรวจมุมมองของกลุ่ม Gen Z และ Millennials ปี 2564**. เข้าถึงได้จาก <https://www2.deloitte.com/th>
- บุญเลิศ โคตรสมบัติ. (2563). "การพัฒนาเศรษฐกิจหมุนเวียนในประเทศไทย." **วารสารเศรษฐศาสตร์การพัฒนา**, 18, 2: 22-35.
- ปวีณา บุญส่ง. (2564). "แรงจูงใจและความรู้ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคในเขตเมือง." **วารสารวิจัยการพัฒนายั่งยืน**, 9, 1: 21-34.
- พิมพ์ภัทร วงศ์สาริกกร. (2565). "เศรษฐกิจหมุนเวียนและการจัดการทรัพยากรในอุตสาหกรรมไทย." **วารสารการจัดการทรัพยากร**, 23, 4: 44-59.
- เพ็ญพิชชา บุญมา. (2565). **การตลาดและพฤติกรรมผู้บริโภค**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภัทรานิษฐ์ สุทธิธรรม. (2564). "พฤติกรรมการบริโภคอย่างยั่งยืนของผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่นแซดในเขตเมือง." **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ** มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2564). **พลาสติกกับความท้าทายของประเทศไทย: โอกาสของการสร้างเศรษฐกิจหมุนเวียน**. เข้าถึงได้จาก <https://www.kasikomresearch.com>
- สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย. (2566). **รายงานห่วงโซ่อุปทานอาหารด้านการบริโภคในกรุงเทพมหานครเพื่อการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน**. กรุงเทพฯ: สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย.
- สมบัติ นิยม. (2564). "แนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนในธุรกิจสมัยใหม่." *วารสารบริหารธุรกิจ*, 19, 1: 58-73.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2562). **เจเนอเรชัน Z: ความคิด ความฝัน และความคาดหวัง**. เข้าถึงได้จาก <https://www.thaihealth.or.th>
- สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ. (2564). **แนวทางการขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียนในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: วช.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)**. กรุงเทพฯ: สศช.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2564ก). **แนวทางการจัดการขยะพลาสติกในประเทศไทย**.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2564ข). **เศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน**. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม. (2565). **แนวทางส่งเสริมเศรษฐกิจหมุนเวียนภาคอุตสาหกรรม**. เข้าถึงได้จาก <https://www.oie.go.th>
- สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล. (2564). **รายงานเศรษฐกิจดิจิทัลปี 2564**. เข้าถึงได้จาก <https://www.depa.or.th>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2563). **รายงานการสำรวจประชากรและที่อยู่อาศัย พ.ศ. 2563**. เข้าถึงได้จาก <https://www.nso.go.th>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570)**. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุนทร สุนทรจันทร์. (2566). "เศรษฐกิจหมุนเวียนและอนาคตของการพัฒนาอย่างยั่งยืน." *วารสารสังคมศาสตร์*, 17, 2: 67-83.
- สุวิมล ตีรกานันท์. (2564ก). "การศึกษาความรู้และพฤติกรรมในการจัดการขยะพลาสติกในประเทศไทย." *วารสารการจัดการสิ่งแวดล้อม*, 12, 3: 45-60.
- สุวิมล ตีรกานันท์. (2564ข). "การศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะพลาสติกในกลุ่มผู้บริโภคไทย: การนำทฤษฎีของ Bloom มาใช้ในการพัฒนาความรู้และการเรียนรู้." *วารสารวิจัยการศึกษาสังคม*, 20, 3: 134-145.

- สุวิมล ตีรกานันท์. (2564ค). **พฤติกรรมผู้บริโภคยุคใหม่**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- องค์การบริหารจัดการกากของเสีย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2565). **รายงานประจำปี 2565**. เข้าถึงได้จาก <https://www.pcd.go.th/publication/29250>
- อังคณา อินทร์รักษา. (2565). "การส่งเสริมเศรษฐกิจหมุนเวียนในพฤติกรรมผู้บริโภคเครื่องดื่มของเยาวชนไทย." *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ* มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อัญชลี พึ่งพิศ. (2564). "ความรู้และพฤติกรรมการจัดการขยะพลาสติกของนักศึกษามหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร." *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ* มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อินทร์รักษา, อ. (2565). "พฤติกรรมผู้บริโภคสีเขียวของผู้บริโภคยุคใหม่." *วารสารสังคมศาสตร์และสิ่งแวดล้อม*, 13, 2: 55-68.
- Ajzen, I. (1991). "The theory of planned behavior." *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50: 2.
- Bloom, B. S. (1956). *Taxonomy of Educational Objectives: The Classification of Educational Goals, Handbook I: Cognitive Domain*. David McKay.
- Cochran, W. G. (1977). *Sampling Techniques*. 3rd ed. New York: John Wiley & Sons.
- Cohen, L., Manion, L., and Morrison, K. (2018). *Research Methods in Education*. Routledge.
- Smith, J., Brown, L., and Lee, K. (2020). "Plastic consumption behaviors of Generation Z: A cross-cultural study on environmental awareness and convenience." *Journal of Environmental Psychology*, 68: 101428. Available from <https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2020.101428>.
- Smith, L., Johnson, R., and Tan, Y. (2020). "Sustainable packaging and Generation Z: Knowledge versus behavior in environmental responsibility." *Journal of Consumer Research and Sustainability*, 12, 3: 45–62. Available from <https://doi.org/10.1016/j.jcrs.2020.03.004>.
- Tavakol, M., and Dennick, R. (2011). "Making sense of Cronbach's alpha." *International Journal of Medical Education*, 2: 53-55.
- Tee, K. (2563). *Knowledge management in environmental studies*.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง ความรู้และพฤติกรรมของผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่นแซดในการจัดการขยะพลาสติก ตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความรู้และพฤติกรรมของผู้บริโภคกลุ่ม เจนเอเรชั่นแซดในการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน ของนางสาวกัญญาณัฐ หมั่นชำนาญ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยมีวัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาระดับความรู้ของผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจนเอเรชั่นแซดในการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน
- 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมของผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจนเอเรชั่นแซดในการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน
- 3) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับพฤติกรรมในการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนของผู้บริโภคกลุ่มเจนเอเรชั่นแซด

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

1. เพศ

ชาย หญิง เพศทางเลือก

2. อายุ

13-16 ปี 17-20 ปี 21-24 ปี 25-28 ปี

3. ระดับการศึกษา

มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. อนุปริญญา/ปวส.

ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

นักเรียน นักศึกษา พนักงานบริษัทเอกชน

ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว อื่นๆ (โปรดระบุ): _____

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ต่ำกว่า 3,000 บาท 3,000 - 8,000 บาท 8,001 - 13,000 บาท

13,001 - 18,000 บาท 18,001 บาทขึ้นไป

6. ความถี่ในการใช้บริการร้านเครื่องดื่ม

1 - 2 ครั้งต่อสัปดาห์ 3 - 4 ครั้งต่อสัปดาห์ 5 - 6 ครั้งต่อสัปดาห์

6 ครั้งขึ้นไปต่อสัปดาห์

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน ที่ตรงกับองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนของท่านมากที่สุด โดยลักษณะข้อคำถามแบบถูกผิด จำนวน 15 ข้อ คะแนนเต็ม 15 คะแนน มีคำตอบให้เลือก 2 คำตอบ คือ ใช่ หรือ ไม่ใช่

ข้อ	ข้อคำถาม	คำตอบ	
		ใช่	ไม่ใช่
การลดการใช้ Reduce			
1.	การใช้แก้วน้ำส่วนตัวแทนช่วยลดปริมาณขยะพลาสติกประเภทแก้วได้		
2.	การใช้ขวดน้ำพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้งเป็นวิธีที่ดีในการลดขยะพลาสติก		
3.	การใช้หลอดโลหะแทนหลอดพลาสติก เป็นวิธีหนึ่งในการลดขยะพลาสติก		
4.	ร้านเครื่องดื่มที่ใช้บรรจุภัณฑ์จากพลาสติกรีไซเคิล 100% ช่วยลดปริมาณขยะได้		
5.	การใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีบรรจุภัณฑ์พลาสติกน้อยลงช่วยลดขยะพลาสติกได้		
การนำกลับมาใช้ซ้ำ Reuse			
6.	แก้วน้ำพลาสติกทุกชนิดสามารถนำมาใช้ซ้ำได้อย่างปลอดภัย		
7.	แก้วหรือขวดน้ำพลาสติกชนิดที่ใช้ครั้งเดียวทิ้ง (Single use plastic) ไม่ควรนำกลับมาใช้ซ้ำ		
8.	ถุงพลาสติกที่ใช้ใส่แก้วเครื่องดื่มสามารถนำมาใช้ซ้ำเป็นถุงขยะได้		
9.	แก้วหรือขวดพลาสติกไม่ควรนำกลับมาใช้ซ้ำหลายครั้ง เพราะอาจมีสารปนเปื้อน		
10.	ขวดน้ำพลาสติกที่มีรอยขีดข่วนสามารถใช้ซ้ำได้อย่างปลอดภัย		
การนำกลับมาใช้ใหม่ Recycle			
11.	หลอดพลาสติกสามารถนำมารีไซเคิลได้ง่ายเหมือนขวด PET		
12.	ฝาครอบแก้วพลาสติก สามารถนำไปรีไซเคิลได้เช่นเดียวกับแก้ว		
13.	พลาสติกทุกประเภทจากร้านเครื่องดื่มสามารถนำมารีไซเคิลได้		
14.	การแยกขยะพลาสติกตามประเภท จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการรีไซเคิล		
15.	พลาสติก PET และ HDPE เป็นพลาสติกที่มีการรีไซเคิลสูงที่สุด		

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับระดับการปฏิบัติจริง จำนวน 15 ข้อ ซึ่งจะเป็นคำถามเชิงบวก (Positive question) ลักษณะแบบสอบถาม Likert scale ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ 5 = ปฏิบัติเป็นประจำทุกครั้ง 4 = ปฏิบัติบ่อยครั้ง 3 = ปฏิบัตินานๆครั้ง 2 = ปฏิบัติบ้างเป็นบางครั้ง 1 = ไม่เคยปฏิบัติเลย

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติจริง				
		5	4	3	2	1
การลดการใช้ Reduce						
1.	ท่านนำแก้วหรือภาชนะส่วนตัวไปซื้อเครื่องดื่มแทนการใช้แก้วพลาสติกของร้าน					
2.	ท่านลดการใช้หลอดพลาสติกโดยหันไปใช้หลอดซิลิโคนหรือไม่ใช้เลย					
3.	ท่านพยายามหลีกเลี่ยงสินค้าที่ใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกมากเกินไป					
4.	ท่านใช้ถุงผ้าหรือถุงใช้ซ้ำเมื่อต้องซื้อของหรือซื้อเครื่องดื่ม					
5.	ท่านเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่สามารถเติมซ้ำได้ เช่น รีฟิลแชมพูหรือสบู่					
การนำกลับมาใช้ซ้ำ Reuse						
6.	ท่านล้างและนำขวดหรือกล่องพลาสติกกลับมาใช้ซ้ำในบ้าน					
7.	ท่านพกภาชนะใส่อาหารแบบใช้ซ้ำเมื่อต้องซื้ออาหารกลับบ้าน					
8.	ท่านเก็บถุงพลาสติกที่ได้รับมาเพื่อนำกลับมาใช้ซ้ำในโอกาสถัดไป					

9.	ท่านใช้ถุงผ้าหรือถุงใช้ซ้ำเมื่อต้องซื้อของหรือซื้อเครื่องดื่ม					
10.	ท่านนำพลาสติกแข็ง เช่น กล่องพลาสติกหรือกระปุก มาประยุกต์ใช้ใส่ของในบ้าน					
การนำกลับมาใช้ใหม่ Recycle						
11.	ท่านคัดแยกขยะพลาสติกออกจากขยะอื่น ๆ ก่อนทิ้ง					
12.	ท่านนำขยะพลาสติกไปรีไซเคิลหรือนำไปบริจาคกับองค์กรที่รับรีไซเคิล					
13.	ท่านล้างภาชนะพลาสติกก่อนทิ้งเพื่อให้สามารถนำไปรีไซเคิลได้ง่ายขึ้น					
14.	ท่านแยกขยะพลาสติกจากการซื้อเครื่องดื่มเพื่อนำไปขายให้ร้านรับซื้อของเก่า					
15.	ท่านเลือกซื้อเครื่องดื่มจากร้านที่ใช้บรรจุภัณฑ์ (แก้ว) สามารถรีไซเคิลได้					

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

หนังสือขอเชิญเป็นผู้ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัยของผู้เชี่ยวชาญ

ที่ อว 8618/2490

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
เลขที่ 1 หมู่ 3 ตำบลสามพระยา
อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี 76120

27 พฤษภาคม 2568

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน ศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษา

ด้วยนางสาวกัญญาณัฐ หมั่นชำนาญ รหัสประจำตัว 671220048 นักศึกษาระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชา การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังดำเนินการวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ความรู้และพฤติกรรมของผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจเนอเรชั่นแซดในการจัดการขยะพลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน"

ในการนี้ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความประสงค์ขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.บุษริน วงศ์วิวัฒนา)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน

คณบดีคณะวิทยาการจัดการ

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

โทร.0 3259 4031

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร โทร.0 3259 4031
ที่ อว 8618/2491 วันที่ 27 พฤษภาคม 2568

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย
เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ เกษภูาลักษณ์

ด้วยนางสาวกัญญาณัฐ หมั่นชำนาญ รหัสประจำตัว 671220048 นักศึกษาระดับปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาวิชา การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลัง
ดำเนินการวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ความรู้และพฤติกรรมของผู้บริโภคเครื่องตีกลุ่มเจเนอเรชันแซตในการจัดการขยะ
พลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน"

ในการนี้ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากรมีความประสงค์ขอเรียนเชิญท่านในฐานะ
ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

(อาจารย์ ดร.บุษริน วงศ์วิวัฒนา)
รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะวิทยาการจัดการ

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร โทร.0 3259 4031
ที่ อว 8618/2492 วันที่ 27 พฤษภาคม 2568

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนัสกร สิมะขจรบุญ

ด้วยนางสาวกัญญาณัฐ หมื่นชำนาญ รหัสประจำตัว 671220048 นักศึกษาระดับปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาวิชา การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลัง
ดำเนินการวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ความรู้และพฤติกรรมของผู้บริโภคเครื่องตีกลุ่มเจเนอเรชันแซตในการจัดการขยะ
พลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน"

ในการนี้ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากรมีความประสงค์ขอเรียนเชิญท่านในฐานะ
ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

(อาจารย์ ดร.บุษริน วงศ์วิวัฒนา)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะวิทยาการจัดการ

ที่ อว 8618/2488

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
เลขที่ 1 หมู่ 3 ตำบลสามพระยา
อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี 76120

27 พฤษภาคม 2568

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการทดลองเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้บริโภคเครื่องมือกลุ่มเจเนอเรชั่นแซด

ด้วยนางสาวกัญญาณัฐ หมื่นชำนาญ รหัสประจำตัว 671220048 นักศึกษาระดับปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาวิชา การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลัง
ดำเนินการวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ความรู้และพฤติกรรมของผู้บริโภคเครื่องมือกลุ่มเจเนอเรชั่นแซดในการจัดการขยะ
พลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน" มีความประสงค์จะขอทดลองเครื่องมือวิจัยกับผู้บริโภคเครื่องมือกลุ่มเจ
เนอเรชั่นแซด อายุ 13 - 28 ปี จำนวน 30 ราย เพื่อประกอบการดำเนินการวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดให้
ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา สำหรับกำหนดวัน เวลา สถานที่ใน
การเข้าทดลองเครื่องมือวิจัย และรายละเอียดเพิ่มเติมต่าง ๆ คณะวิทยาการจัดการ ขออนุญาตให้
นางสาวกัญญาณัฐ หมื่นชำนาญ หมายเลขโทรศัพท์ 08 2072 6130 เป็นผู้ประสานงานโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.บุษริน วงศ์วิวัฒนา)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน

คณบดีคณะวิทยาการจัดการ

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

โทร.0 3259 4031

ที่ อว 8618/2489

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
เลขที่ 1 หมู่ 3 ตำบลสามพระยา
อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี 76120

27 พฤษภาคม 2568

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจนเอเรชั่นแซด

ด้วยนางสาวกัญญาณัฐ หมื่นชำนาญ รหัสประจำตัว 671220048 นักศึกษาระดับปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาวิชา การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลัง
ดำเนินการวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ความรู้และพฤติกรรมของผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่มเจนเอเรชั่นแซดในการจัดการขยะ
พลาสติกตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน" มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้บริโภคเครื่องดื่มกลุ่ม
เจนเอเรชั่นแซด อายุ 13 - 28 ปี จำนวน 385 ราย เพื่อประกอบการดำเนินวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดให้
ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา สำหรับกำหนดวัน เวลา สถานที่ใน
การเก็บรวบรวมข้อมูล และรายละเอียดเพิ่มเติมต่าง ๆ คณะวิทยาการจัดการ ขออนุญาตให้นางสาวกัญญาณัฐ
หมื่นชำนาญ หมายเลขโทรศัพท์ 08 2072 6130 เป็นผู้ประสานงานโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.บุชริน วงศ์วิวัฒนา)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะวิทยาการจัดการ

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
โทร.0 3259 4031

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล

นางสาวกัญญาณัฐ หมั่นขำนาญ

วุฒิการศึกษา

สำเร็จการศึกษาตั้งแต่วันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2567 ประจำปีการศึกษา
2566

ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) คณะวิทยาการจัดการ สาขาวิชาการจัดการ
ชุมชน มหาวิทยาลัยศิลปากร

